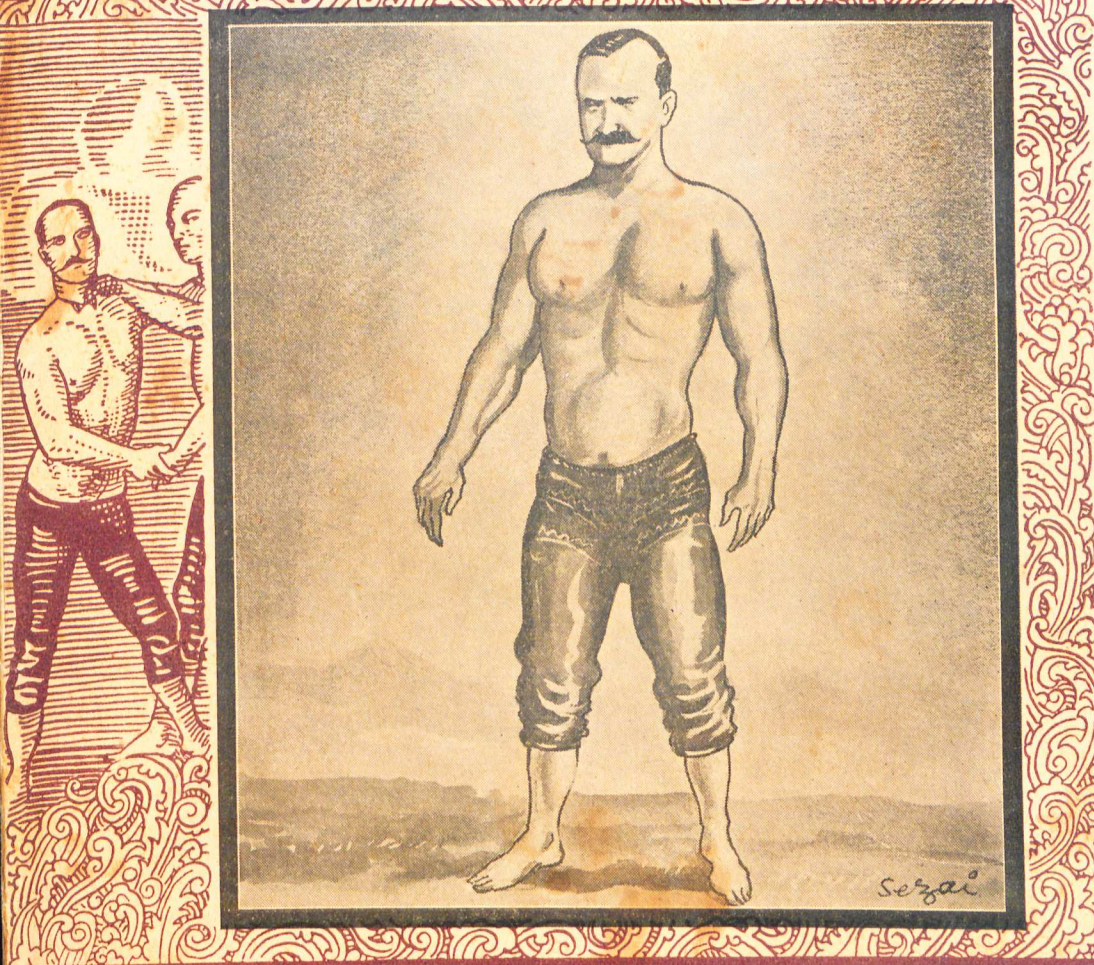

EN MESHUR TÜRK PEHLIVANLARI

KARA İBO

YAZAN: M. SAMİ KARAYEL

AHMET HALİT KİTABEVİ

No. 11

EN MEŞHUR TÜRK PEHLİVANLARI: 11

M. Sami Karayel

ŞAMDANCIBAŞI KARA İBO

İSTANBUL
MUALLİM AHMET HALİT KİTABEVİ

1943

İSTANBUL
ONİ AŞAĞI

KENAN MATBAASI
İSTANBUL — 1943

Sultan Azizin Başpehlivanlarından Şamdancıbaşı Kara İbo

Şamdancıbaşı Kara İbo, Sultan Aziz devrinin, Kavasoglu Koca İbrahimden sonra, en namdar pehlivanlarından biridir.

Şamdancıbaşı Kara İbo, Sultan Azizin başpehlivanları meyanında ve birinci safta bulunanlardandır.

Sultan Aziz, bütün pehlivanlarına birer iş tevdi etmişti. Bunlara tevdi ettiği işler daha ziyade pehlivanlığa yakışır tarzda idi.

Padişah; horoz dövüşüne, koç dövüşüne, kayak yarışına, bencilige meraklı olduğundan, bütün başpehlivanlarını bu işlerde kullanırdı. Koşucular, şamdancılar, hamlacılar hep pehlivanlardan mürekkepti.

Sultan Aziz, en cins Hint horozlarını besler, dövüşçü yavular çıkartır, damızlıklar getirtirdi. Padişahın horozlarını dövüşte yenen yoktu. Sultan Azizin Kartal isminde bir Hint horozu vardı. Rengi simsiyahtı. Bu horoz, müthiş bir şeydi. Yedi okka geliyordu.

Hint horozları dövüşe çıkmadan evvel mahmuzları sivriltilip bilenirdi. Üste de yağlanırdı. Bu mahmuzlarla horozlar, hasımlarını bir vuruşta delerler, gözlerini kör ederler, beyinlerini patlatırlardı.

Padişahın maiyeti erkânı hep pehlivanlığa, horoz ve koç dövüşüne meraklıydılar. Bunlar meyanında Damat Mahmut Celâleddin Paşanın horozları, koçları, pehlivanları meşhurdu. Damat Mehmet Ali Paşanın da horozları namlıydı. Esasen Mehmet Ali Paşa, evvelce fıkara bir çocuktü. Padişah, Mehmet Aliyi on beş yaşında iken maiyetine almıştı.

Mehmet Ali Paşa, Azapkapısında Sofu namıyla maruf meşhur bir horoz dövüşçüsünün evlâthıydı. Horoz dövüşçüsü Sofunun Azapkapısında bir kahvesi vardı. Horoz meraklı olduğundan en iyi damızlık horozları vardı. Sofunun horozları, Padişahın Kartalından gayri bütün vükelânın ve civarın horozlarını dövmüştü. Bu suretle şöhret alan Sofuyu, Sultan Aziz, ikide bir taltif ederdi.

Sofunun yanaşması olan Mehmet Ali, horozlara bakardı. Bir gün Padişah, Sofunun yanında Mehmet Aliyi gördü. Dövüş horozları o çıkarıyordu. Yakışıklı, elli ayaklı olan Mehmet Aliyi Sultan Aziz beğendi ve yanına çırağ kıldı.

Mehmet Ali Paşa, yavaş yavaş vezir oldu. Damadı Hazreti Padişahî oldu. Vükelâlık payesine nail oldu. Öyle zamanlar oldu ki, uhdesinde dört beş nezaret birden bulundu.

Böyle olmakla beraber, Mehmet Ali Paşa, çok müstakim bir adamdı. Uhdesinde dört beş vekâlet olduğu halde, bütün aylıklarını hazineye terkeder, yalnız bir makamın maaşını alırdı. Denebilir ki, Sultan Azizin bendegânı içinde en namuslu o idi.

Mehmet Ali Paşa, damaya da meraklıydı. Mükemmel dama oynardı. Sultan Aziz de damaya meraklı ve müthiş bir damacı olduğu cihetle, hemen her gün paşa ile çarpışıp dururdu ve Padişahın birçok zamanları Mehmet Ali Paşa ile geçerdi.

Mehmet Ali Paşa, hemen hemen saraydan çıkmazdı. Her gün Padişahla beraberdi. Cahil, ümmî bir adamdı; lâkin çok zeki idi.

Mehmet Ali Paşanın da pehlivanları, horozları, koçları vardı. En iyi dövüş horozları ve koçları Mehmet Ali Paşada bulunuyordu. Paşanın dövüş koçları, Padişahın koçlarından gayrisini tepelemişti.

Sultan Azizin meşhur bir Topal koçu vardı. Bu topal koç, önüne gelen dövüş koçlarını mağlûp ederdi. Yalnız mağlûp etmez, boynuzlarını kırar ve kafataslarını dağıtırdı.

Kayserili Ahmet Paşa da pehlivan, horoz, koç dövüşlerine meraklıydı. Onun da konağında ve çiftliklerinde dövüşçüler yetiştirilirdi.

Hulâsa, o devirde Padişahın ve vükelâsının çiftliklerinde ve konaklarında pehlivanlar yer almış bulunuyordu.

Yalnız konaklarında, çiftliklerinde pehlivan ve dövüşçü beslemiyen ve bulundurmayan birkaç vükelâ vardı. Bunlar, ne Padişaha ve ne de etrafına uymamışlardı. Bu vezirler şunlardı: Âli Paşa, Fuat Paşa, Mithat Paşa, İspartalı Hüseyin Avni Paşa, Mütercim Rüştü Paşa...

Bu vezirler, Sultan Azizin bu gibi halleri aleyhinde idiler. Daha ziyade devlet ve millet işleriyle meşgul olmak taraftarı bulunuyorlardı.

Padişah ve maiyeti erkânı, dövüşlere ve musaraalara meraklı olunca, tabiatıyla çiftlik ağaları, âyan ve eşraf da pehlivanlığa meraklıydılar. Ağalar, âyan ve eşraf, gün geçmez, Padişaha koç, horoz, pehlivan takdim ederlerdi.

İşte Şamdancıbaşı Kara İbo, böyle bir devirde Sultan Azizin sarayına gelmiş bir pehlivandır.

Kara İbo, Kavasoglu Koca İbrahimden sonra sarayı hümayun başpehlivanı olmuştu. İbo, Kavasoglunun akrabasıdır. Onu saraya getiren Kavasogludur.

Kara İbo, Kavasoglu gibi aslen Pomaktır. Arnavutoğlundan sonra sarayı hümayun başpehlivanlığını ele alan Pomak Kavasoglu, saray başpehlivanlığını Pomaklara hasreylemişti ve işin garibi olarak, Pomaklardan saray başpehlivanlığını kimse alamadı. Çünkü Kavasoglunun sülâlesi hep dev gibi pehlivanlardı. Kara İbo, Kel Aliço, Karagöz Ali hep Kavasoglu sülâlesindendir.

Sultan Aziz hal'olununcıya kadar Pomaklar sınavarı birbiri ardınca sarayı hümayuna hâkim oldu ve bu saydığım pehlivanları kimse yenemedi.

Bir defasında, nasılsa Deliormanlı meşhur Makarnacı Hüseyin pehlivan Kel Aliçoyu huzur güreşinse bir dış tırpaniyle açık düşürmüştü.

Sultan Aziz, Pomakların mağlûp olmasını isterdi. Bu sebeple Makarnacı Hüseyin pehlivanı ve Yürük Aliyi tutardı. Fakat Pomakları mağlûp etmek mümkün olamadı.

Sultan Hamit devrinde saray başpehlivanlığı ve sarayda pehlivan yetiştirmek lâğvolunduktan sonra bile hariç güreşlerde Pomaklar Türk İmparatorluğu başpehlivanlığını üzerlerinde taşıdılar.

Meselâ Kel Aliço, yirmi altı yirmi yedi sene bilâ fasıla Türk İmparatorluğu başpehlivanlığını üzerinde bulundurdu. Onu kimse mağlûp edemedi. Koca Yusuf, Adalı Haliller yetiştiği zaman Kel Aliço elli yaşında vardı. Böyle olduğu halde, ta elli altı yaşına kadar yine Aliçoyu meydandan çıkaramadılar.

Kara İbo da Pomakvari yetişmiştir. Pomak çocukları dört beş yaşından itibaren boğuşmağa başlardı. Babaları köy kahvelerinin çardak altına otururlar, çocukları kahve meydanında boğuşurlardı. Bu suretle, güreşmeyi dört beş yaşından itibaren öğrenirlerdi. Elbiseleriyle boğuşan çocuklar, iddialı güreşirlerdi. Babaları çocuklarını iddialı olarak kahve meydanına atar ve birbirleriyle kapıştırırlardı. Pomak babaları bağırsırlar:

— Ha İbo... Alttan al elini!..

— Gir Künteye!..

— Doldur sarmayı!..

— A be kızan, ne durursun Hüsmen Ağanın savruk öküzü gibi bel!.. Tehey Şuncazdan tutsana bel!..

Pomak çocukları, işte böyle boğuşa boğuşa, söylene söylene, küçük yaştan birer pehlivan olurlardı.

Kara İbo da böylece kahve meydanında yetişenlerden biridir. Küçük arkadaşlarını birer birer mağlûp ederek başpehlivanlığa yükselmiştir. Kara İbonun vücudu pek mükemmeldi.

İbo, tam Kel Aliço ayarında bir gövdeye malikti. Uzun boylu, geniş omuzlu, geniş göğüslü; adaleli ve müşekkeldi. Kara kaşlı, kara gözlü, kara yavuz bıyıklı, beyaz tenli, fevkalâde güzel; bütün kadınları kendisine celbedecek derecede sevimli idi.

Kara İbonun Şamdancıbaşılığı zamanında, Sultan Azizin Hazinedar ustası, tarihçe meşhur olmuş olan, Çerkes dilberi Arziniyaz kalfa ile muşakası vardı.

Arziniyaz kalfa, Sultan Azizin en yakınlarından ve mahremlerinden bir kadındı. Bu kadın, küçük yaşta ve Sultan Azizin efendiliği zamanında saraya gelmişti.

Bu fevkalâde endamlı ve güzel Çerkes kızı, bir anda efendiyi kendine celbetmişti. Efendi, Arziniyaza yurgundu. Cariyelerinin içinde en ziyade bu kızı severdi ve ondan vazgeçemezdi.

Sultan Aziz Padişah olduktan sonra, Arziniyaz kalfayı, Hazinedar ustası yapmıştı. Fakat gün geçtikçe Arziniyaz yaşlanmıştı. Otuz yaşına gelen bu kız, hiç bir vakit taravetini ve güzelliğini kaybetmemişti. Lâkin Padişah olan Sultan Aziz, yüzlerce körpe cariyeler içinde, yavaş yavaş eski gözdesini ihmal etmeğe başlamıştı. Bu ihmalkârlık, Arziniyaza dokunmuştu. Kadın ruhu bu... Kıskaç olan bu ruh, efendisine karşı daima içten hınçlıydı.

Sultan Aziz, Arziniyazın eliyle en körpe dilberleri mahremine alır, cümbüşler eylerdi. Yani eski gözdesi şimdi, vasıtacı bir hale gelmiş gibiydi. Bu sebeple Arziniyaz kudurur, kinlenir, belli etmeden efendisine hınç bağlardı.

İşte Arziniyazın bu ateşli ve ihmal olunduğu sıralarda Kara İbo Padişaha başpehlivan olmuştu. Vazifesi de sarayı hümayun Şamdancıbaşılığıydı.

Sarayı hümayun Şamdancıbaşısı demek, oldukça mahrem bir adam demektir. Haremi hümayunda ve mabeyinde bulunan bütün avizelerin ve şamdanların temizlenmesine, mumlanmasına, yerli yerinde bulunmasına memur demektir.

O vakitler gaz olmadığından, sarayı hümayunda mum yandı. Koskoca sarayı hümayunu tenvir etmek için on binlerce şamdan ve avize mevcuttu. Bunları günü gününe temizletip mumlamak bir işti. Kara İbonun maiyetinde yüzlerce şamdancı vardı.

Kara İbonun serbestçe sarayı hümayun şamdanlarına nezaret etmesi, Arzınıyazla muaşakasına vasıta oldu. Hazinedar usta, ilk görüşte, fevkalâde yiğit ve erkek güzeli olan Kara İboya vuruldu. İbo, yirmi altı, yirmi yedi yaşlarında ancak vardı.

Arzınıyaz, Kara İboya o derecede meftun oldu ki, gözü hiç bir şey görmez oldu.

Hazinedar ustada kaç göç yoktu. O, başına bir tül atar, dolanırdı. Sultan Aziz, ekseriyetle haremi hümayunda otururdu. Mabeyne geçtiği enderdi. Vükelâsını, maiyetini haremi hümayunda kabul ederdi. Bütün bu giriş çıkışlara hazinedar usta vasıta olurdu. Çünkü Arzınıyaz, her an Sultan Azizin yanında idi. Hatta geceleri yatak odasının vazifesi bile kendinde idi. Arzınıyazın malûmatı olmadıkça Valide Sultan bile, Padişah olan oğluyla temasa gelemezdi. Her şey Arzınıyaza arz olunur, ondan sonra icabı icra edilirdi.

Valide Sultan, Arzınıyazı hiç sevmezdi. Hazinedarı birçok kereler oğlunun yanından uzaklaştırmak için uğraştı. Hatta, daha ileri vararak, oğluna çekistirdi. Fakat Sultan Azizden aldığı cevap şu oldu:

— Valide, benim bir Arzınıyazımı çok mu görüyorsunuz?

Görülüyor ki, Sultan Aziz, hazinedarını validesine bile değışmiyordu. Padişahın yanında bu derecede emniyet ve sevgi almış olan hazinedardan bütün saray halkı baştan ayağa kadar ürkerdi. Vükelâ, vüzerâ Arzınıyazdan çekinirdi. Onun kudret ve kuvveti, Padişah menzilesinde idi. Böyle bir kadın, başpehlivan Kara İboya vurgundu.

Arzınıyaz; vükelâyı, vüzerâyı, mabeyncileri, başına atıverdiği bir tülle haremi hümayuna buyur eder, efendisinin huzuruna salardı. Hal böyle olmakla beraber, hazinedar ustanın yüzüne kimsecikler bakamazdı. Herkes; başı önde, gözleri yerde, yürür, çıkardı.

Hazinedar; incili, uzun, yerleri süpüren entarisıyla bir tavuş kuşu gibi hisirdiyarak sarayın salonlarını bir baştan bir başa süzülerek yürürdü.

Kara İbo, harem dairesine, şamdanlara nezaret ve temizlemek üzere girdiği zaman, gözleri yerde, hiç bir şey görmeden iş görürdü. Yalnız arada sırada anber ve misk kokularıyla tavus eteğini sürterek bir heyulânın geçtiğini hisseder ve titrerdi. Kendi kendine:

— Aman Allahım, bu kim acaba?

Diye mülâhazaya daldı. Ateşli ve hızlı olan genç Kara İbo, bu heyulânın, salonların boşluklarına bıraktığı şehvî hava ile gasyolurdu.

Hazinedar ustanın Kara İboya karşı zâfi arttıkça, Şamdan-cıbaşıyı günde üç beş kere haremi hümayuna çağırıp orayı bu-rayı dolaştırır ve emirler verirdi. Böyle olmakla beraber, bir kere dahi olsun Kara İbo, hazinedarın yüzünü bile görmemişti. Yüzüne bakmak ne haddineydi... Dağlı olan Kara İbo, tamamiyle saray erkân ve âdâtına vâkıftı.

Bir gün Hazinedar usta, yine Kara İboyu haremi hümayuna çağırtdı. Odaları dolaştırıp şamdanlarla meşgul olurken, birdenbire şu emri verdi:

— Pehlivan, şöyle başını kaldır!..

Kara İbo, aldığı emri derhal yerine getirdi. Başını kaldırdı. Fakat, Hazinedarın yüzüne bakmıyordu.

İkinci bir emirle:

— Pehlivan, yüzüme bak!..

Kara İbo, titriyordu. Hazinedar ustanın Padişah derecesinde kuvvet ve kudrete malik olduğunu biliyordu. Bilmecburiye emri yerine getirdi. Yüzüne baktı. Karşısında, öldürücü bir güzellik gördü.

Arzınıyaz, siyah iri gözlerini açmış, kaşlarını çatmış, meftunu olduğu pehlivanını süzüyordu.

İbo, derhal gözlerini öne eğdi. Sıkıntısından hamam kubbesi gibi titremeğe başladı. Arzınıyaz, kendini kaybetmişti. Aşıkına yalvarır bir eda ile:

— Pehlivan, yüzüme bak!

Diye söylenebildi. İbo, tekrar başını kaldırıp baktı. Fakat aklına hiç bir şey gelmiyordu. Sevgi, aşk gibi şeyler aklına gelebilir miydi? Koskoca Hazinedar ustadan böyle şey umulur muydu?.. Arzınıyaz, cür'etini artırdı ve:

— Pehlivan, bundan sonra benim adamımsın!.. Ben, seni himaye edeceğim...

— ....

— Her hareme gelişinde, benim yüzüme bakmana müsaa-de édiyorum.

— ....

— Bu söylediklerimi babana, anana dahi söyleme!.. Sende bir sır olarak kalsın...

— ....

— Bir kere daha gözlerimin içine bak bakayım... ,

Kara İbo, korkusundan, olduğu yere düşecekti. Sayısız bayiğitleri bir elensedede, bir tırpanda, bir küntede yere vuran Kara İbo, Arzınıyazın sehhar gözleri karşısında ve bir bakışta, eriyip bitmişti.

Kara İbo, Arzınıyazdan ayrılıp odasına geldiği zaman se-dire düştü. Vücudü hurda haldeydi. Kendi kendine:

— Beni imtihan ediyorlar... Ufak bir pot kırarsam felâket-tir. Aman İbo, topla kendini... Acaba Kavasogluna söylesem mi? Amma, kimseye söyleme diye emir verdi... Söylenemez.

Bu haller tekerrür etti. Her güne bindi. Aslan gibi Kara İbo, günden güne süzülmeğe başladı. Onu bir çocuk dahi yener hale geldi.

İbo, yemekten içmekten kesilmişti. Onu gören arkadaşları soruyordu:

— Ne o İbo... Neyin var?.. Hasta mısın?

Hatta, Kavasoglu Koca İbrahim:

— Oğlum!.. Hasta mısın?.. Çok bozuldun... Nedir derdin?

İbo, cevap veriyordu:

— Hiç!..

Hakikaten İbonun hiç bir hastalığı yoktu. Padişah bile İbo-nun bozulmuş olmasına üzülmüştü. Doktorlarına muayene ettir-di. Doktorların verdiği cevap:

— Hiç bir hastalık yok...

İdi. Nihayet İboyu, sinir buhranı dolayısıyla memleketine tebdili âbuhava için göndermeğe karar vermişlerdi. Sultan Aziz de başpehlivanına bol ihsanlar edip memleketine gitmesine mü-saade etmişti.

Bu hal, Arzınıyazı kudurttu. Sevgilisinden uzaklaşmak, onu görmemek tahammül edilir şey değildi. Kurnaz Hazinedar, bir kulpunu buldu. Bir gün İboyu sigaya çekti:

Pehlivan, neden böyle zayıflıyorsun?

— ....

İbo, daha hâlâ, imtihan oluyorum diye cevap vermiyordu. Arzınıyaz, aşkını faal manada ortaya koymuş değildi. O da çe-kiniyordu. Nihayet, karşısındaki dağı ve sadık bir adamdı. Ola-bilir, fena bir mevkie düşerdi. İbo cevap vermeyince, Arzınıyaz akıl vermeğe başladı:

— Pehlivan, memleketine gitmiyeceksin!.. Burada tebdili hava yapacaksın! Ben, efendimize bu ciheti arzedeceğim.

İbo, daha ziyade ürkmüştü. Bir an evvel memleketine git-mek, bu belâdan kurtulmak istiyordu. Arzınıyazın, bilmeden içine düşen sevgisi, mevkii itibariyle olan korkusu, İboyu deli divane edecekti. Demir gibi adam, eriyordu.

Nihayet Hazinedar, Sultan Azizin keyifli bir zamanını bu-lup, Şamdancıbaşidan bahsetti. Fakat kurnaz kadın, Kara İbo-yu ortaya koymadı. Dolambaçlı bir yoldan giderek:

— Aslanım!.. Zincirlikuyu kasrı hümayuniyle, Tokat, Bey-

lerbeyi, Küçüküsu, Çağlayan kasrı hümayunlarındaki şamdancılarını, irade buyurulursa, elden geçirmemiz lâzım geliyor... Çoktandır bakıldıkları yok...

Deyince, Sultan Aziz:

— Usta! Şamdancı Hasana emir verin, yapsınlar...

— Aslanım! Hasanın eli ağırdır; usta değildir. Başka bir kulunuz çırağ buyurulsun...

— Kara İbo, hastalandı. O iyiydi amma...

— Vah vah!.. Ne olmuş adamcağıza, Padişahım?..

— Zayıfladı adam!.. Doktorlar, hastalığı yok diyorlar. Sinir buhranı geçiriyormuş. Memleketine gitmek üzere izin verdim. Tebdili hava ile geçer.

— Padişahım!.. Memleketinde rahat edemez. Çoluk çocuk galesi büsbütün hasta eder belki... Doktor da yoktur oralarda. Yemek içmeklerine de dikkat etmezler... Perhiz nedir bilmezler.

— E!.. Başka ne yapılabilir?..

— İradei şahaneleri şerefsâdır olursa, kasrı hümayunlardan birinde, bekçiler dairesinde pek güzel tebdili âbuhava eyler. Yi-yip içmesine dikkat edilir. Doktorlar da arasına ahvalini tetkik ederler, Padişahım!..

— Doğru söylüyorsun usta!.. Sen akıllı bir kadınsın! Bu adamı memleketine göndermek bakımsızlığa sevk etmek demektir. Gözönünde iyi bakılır. Pekâlâ... Hafız Mehmede söyle (Mabeynei Mehmet Bey) Beykozdaki Tokat kasrı hümayunumuza irsal eylesin. Doktorlara da söylesinler, mukayyet olsunlar. Galvanoz Paşa kulumuz pehlivanı her vakit muayene eylesin, raporunu versin.

Arzınıyaz, nihayet zekâsını oynamış, Padişahı, hiç belli etmeden, yola getirmişti. Zaten Sultan Azizin Arzınıyaz kalfa için aklına tek bir şüphe bile gelmezdi. Ona, o derecede emindi ki, mehamı umuru siyasiye bile Ustadan mahrem tutulmazdı.

Hatta Âli Paşa, haremi hümayuna gelip huzuru hümayuna girdiği zaman, bazan titizlenirdi. Gayet mahrem olan şeyleri efendisine söylerken kekeler ve kapalı cümlelerle izaha çalışırdı ve kapıda kimse var mı, yok mu? İştiriliyor mu, işitilmiyor mu? gibi mülâhazalarla, zavallı paşa, bocalar dururdu. Sultan Aziz fevkalâde zeki bir adamdı. Öyle görüldüğü gibi yalnız pehlivan değildi. Veziriâzamın kekelediğini görünce:

— Paşa, ne kekeliyorsun, açık konuş... Kimsecikler yoktur... Kapıda nöbet tutan Hâzinedar ustadır. O, her şeyimize ağâhtır. Ona mahremimiz yoktur, derdi.

Fevkalâde temkinli, mahir bir devlet ve siyaset adamı ad-dolunan Âli Paşa, her nedense, bir türlü bu gibi kadın güruhu-

na inanamaz ve daima temkinli olurdu. Âli Paşa, bir gün, mu-karrebiniinden, emin olduğu bir zata şöyle söylemişti:

— Efendimizin huzurlarına gitmekten çekiniyorum. Mah-rem bir şey arzetmek, iradelerini almak, bana giran geliyor. Devletin mahrem olan bir şeyi yok... En mahrem olan devlet işlerini efendimizin kapısında nöbet bekliyen Çerkes kalfaları bilmektedir. Fesübhanallah!.. Nice olacak halimiz... (1).

Arzınıyaz, aynı zamanda, Sultan Azizin müşavirliği vazife-sini de görür haldeydi. Sultan Aziz, çok sıkıldığı zaman, usta-sını çağırır ve sorardı:

— Usta!.. Şu Mısır meselesi beni çok üzüyor... Âli dayanır durur. Bilmem ne yapmalı ki?

Çerkes esiresi derhal akıl verirdi:

— Aslanım!.. İsmail Paşa (Mısır Valisi) kulunuzun, zatı şa-hanelerini hediyesiz bıraktığı var mıdır?.. Hidiv unvanı veril-mekle kulunuzun şahsiyeti değişecek değildir ya!.. Kulunuzun nam ve ismi değiştirmekle ne olur? Cariyeniz Hazine-dar usta ol-makla köleniz değil miyim?

Sultan Aziz, şöyle bir düşünür; Arzınıyazın sözlerini makul ve muteber görür, derhal:

— Aferim sana usta!.. Bu Âli ve Fuat senin gibi düşünemi-yorlar. Makulü de budur... Unvan vermek, kullarıma şeref ver-mektir; kul yine kuldur. Bak sen ne kadar güzel düşünüyorsun?

İşte bu derece efendisine yakın olan Arzınıyaz, her şeyi yap-mağa muktedirdi. Valide Sultan bile ondan korkardı. O, Sadri-âzamları, nazırları yerlerinden oynatırdı.

Padişahın en sinirlendiği adamları bile, efendisinin karini-ne ithal edebilirdi.

Meselâ Sultan Aziz, Hüseyin Avni Paşayı düşmanı biaman bildiği halde, ne yapar yapar, paşayı menfasından getirtir, mev-kii iktidara vaz'eylerdi.

Valide Sultan, Hüseyin Avni Paşanın düşmanı, ve oğlunu bir gün gelip hal bile edebileceğini bildiği halde, Sultan Azize söz geçiremezdi. Sultan Aziz, tamamiyle Arzınıyaz kalfaya emni-yet etmişti.

Sultan Aziz, yeni ve mütenevvi dilberlerin verdiği zevkle meşgul olup giderdi. Güzelliğini, taravetini muhafaza etmiş olan Arzınıyaza, yaşı biraz geçtiğinden dolayı, ne de olsa nöbet gel-mezdi.

Arzınıyaz, genç ve körpe dilberleri kendi eliyle hazırlar,

(1) Âli Paşanın bu sözlerini merhum pederimden işittim. Bu sözleri pederime söyleyen zat, Âli Paşanın imamıdır.

kendi eliyle efendisine sunardı. Bu da kurnazlıktı. Eğer eski gözde bunu geniş manada yapmamış olsa, bu cephede boşluk bulacaktı. O vakit efendisinin bu işlerle uğraşan başka bir yakını ve sadık bendesi olacaktı. Zeki kadın, efendisinin hiç bir mahrem işini başkasına verdirmemek için, bile bile, kışkana kışkana, inleye inleye efendisine mükemmel vasıtalık da yapardı.

Arziniyaz, Sultan Azize içten feveran halindeydi. Fakat bu ihtirasını, bu kinini hiç belli etmezdi. O, zaten teskini ateş için dev gibi pehlivanlar bulmuştu. Sonra Hüseyin Avni Paşa da ayrıca âşıkıydı.

Valide Sultan, saray Başharemağası yani Darüssaade ağası Mahmut Nedim Paşa taifesi vesaire, Arziniyazın aleyhinde oldukları halde hiç bir şey yapmağa muktedir olamazlardı. Valide Sultan izharı aczettikten sonra, öbürlerine söz bile düşmezdi. Mahmut Nedim Paşayı her defasında, mevkii sadarettten düşüren Arziniyazdı. Mahmut Nedim Paşa, Valide Sultanın adamıydı. Bu meşhur paşa, devletin altınlarını hesapsız kitapsız saraya naklelerdi. Valide Sultana bol bol paralar yağdırırdı. Sultan Azize de bir köle gibi hizmet ederdi.

Mahmut Nedim Paşa, itiraz nedir bilmezdi! Padişah ne dilerse harfiyyen icra eden bir adamdı. Bu sebeple Padişah, Mahmut Nedim Paşayı diğer vezirlere nazaran daha çok severdi.

Mahmut Nedim Paşa mevkii sadarette oldukça, Valide Sultan ve maiyeti az ve çok her şeye hâkim oldukça, Valide Sultan öttürürlerdi. Arziniyaz, ne yapar yapar, Mahmut Nedim Paşayı sadaret mevkiinden attırırđı; yerine Hüseyin Avni Paşa maiyetini veyahut Avni Paşayı getirtirdi.

Padişah, Arziniyaza başka türlü hizmetler de vermişti. Bu hizmetleri dolayısıyla, tebdili kıyafet edip, istediği gibi, her yere girip çıkardı.

Arziniyaz, Sultan Azizin müsaadesiyle, cemiyet içinde dönen dedikoduları anlamak için, taşraya çıkardı. Arkasına bir çarşaf giyer, kalın peçe takar, bir bohçacı kadın gibi, İstanbulun mahalleleri arasına dalardı. Evvelce saraydan emektar olarak çıkarılmış ihtiyar Çerkes kadınlarının evlerine giderek kalırdı. Bazan bir hafta, on gün saraya gelmediği olurdu. Etrafta dönen dedikoduların içyüzüne vâkıf olur, saraya dönerek, efendisine malûmat verirdi.

Arziniyazın, efendisine verdiği not, hilâfsız olurdu. Padişah, aldığı notlarla amel ederdi. Vükelâsının, zaptiye nazırının söyledikleri Padişahı kandıramazdı.

Arziniyaz, vükelâ konaklarına ve saraylarına da hulûl ederdi... Oralarda da dönen dedikoduları efendisine haber verirdi.

Görülüyor ki, bu kadın, istediği şekilde, Padişahı, istediği yola sevk edebilirdi. Sultan Aziz'in hal'ine vasıta olması da bundan ileri geliyordu.

Arzınıyazın, vükelâ arasında mahrem olarak konuştuğu Serasker Hüseyin Avni Paşa idi. Çerkes dilberi, tebdili kıyafet edip saraydan çıktığı zaman tamamiyle serbest olurdu. Bu fırsattan istifade eden Arzınıyaz, birkaç gece Hüseyin Avni Paşa ile başbaşa kalırdı.

Kalfanın, Aksarayda, Sineklibakkalda emektar bir Çerkes karısı vardı. Bu kalfanın evi, kuytu bir yerdeydi. Saraydan tebdil çıkan kalfa, bu eve gelir; mahrem adamıyla Hüseyin Avni Paşaya haber yollar, paşa da, mahrem adamlarıyla, geceyarısından sonra, tebdil olarak, alelâde bir adam gibi, bu eve gelirdi.

Arzınıyaz, sevgilisi Hüseyin Avni Paşaya, sarayda dönen dalavereleri anlatırdı. Padişahın düşüncelerini not ettirirdi, vükelâsiyle konuştuklarını birer birer söylerdi.

Serasker, Padişahın düşüncelerine ağâh olur ve ona göre hattı hareket çizerdi. Sonra paşa, Arzınıyaza bir takım direktifler verir, kalfa da bu direktifler dairesinde Padişahı istediği yola sevke çalışırdı. İşte bu kuvvetli nüfuzdur ki, nihayet Sultan Aziz'in hal'ine sebep olmuştu. Padişah, ölünceye kadar, Arzınıyazdan şüphelenmemişti.

Arzınıyaz, tebdili kıyafet çıktığı zaman, yedi mahalle dolaşırdı. Bu çıkışlarda pehlivanlarla de buluşurdu.

Kalfanın, Süleymaniye civarında Cevri usta isimli bir emektar ihtiyar Çerkes kalfası daha vardı. Burası, başpehlivan Şamdancıbaşı Kara İbo ile buluştuğu mahaldi.

Tebdil çıkan kalfa, yalnız Sineklibakkalla Süleymaniyyeye kapanmazdı; onun bir yeri daha vardı. O da Üsküdar'da Bağlarbaşı'da bir yerdı. Burası da emektar Çerkes kalfalarından birisinin eviydi. Arzınıyaz burada, Hamlacı Mustafa pehlivanla buluşurdu.

İhtiyar emekli Çerkes kalfaları, saraylarda gözdelikle, nihayet vasıtalıkla yetiştikleri için, bu gibi işleri idarede mahir olurlardı ve ağızları sıkı bulunurdu. Arzınıyaz, bu kalfalara, avuç dolusu altın ihsan ederdi.

Sonra bu emektar kalfalar, Sultan Azize düşmandılar. Onlar da bir vakitler efendinin gözdeleryken şimdi saraydan uzaklaşp çırağ olmuşlardı. Bu sebeple, diri ve pehlivan efendilerinin eski tahassüsatiyle yapıp tutuşuyorlardı. Menkûp ve çırağ oluşları ve bir baltaya sap olamıyarak bir köşede atılmış bu-

İunmaları ihtiraslarını daha ziyade görüklemeğe vesile oluyordu.

Arzınıyaz, Hüseyin Avni Paşadan sonra Şamdancıbaşı Kara İboya âşık olmuştu.

Kara İbo, korkularından uyandığı zaman, kendini gözde-siyle basbaş bulmuştu.

..

Arzınıyaz, Kara İboyu, memleketine gitmekten alkoyma-ğa muvaffak oldu. Pehlivanı, Beykozdaki Tokat kasrı hümayu-nunda istirahat memur ettirdi. Kara İbo, İstanbulda kaldığına memnundu. Hiç olmazsa ateşle yandığı Arzınıyazı görecek-ti. Fakat İbonun bu heyecanı kuruydu. Çünkü o da biliyordu ki, Hazinedar usta onun gibi bir pehlivana tenezzül etmezdi.

Arzınıyaz, Kara İboyu Tokat kasrına memur ettikten son-ra, bir hafta geçmeden Padişah'tan şu iradeyi istihsal etti:

— Tokat kasrının temizlenmesi...

Arzınıyaz, sarayların temizliğine nezaret ederdi. Hangi sa-ray baştan başa temizlenecekse oraya gider, iki üç gün devam eden temizliğe nezaret ederdi. Maiyetindeki kalfaları alır, onları mürettep olan hizmetlerine göre işe sevkederdi.

Kurnaz Hazinedarın akli fikri Tokat kasrı hümayununda idi. Çünkü Kara İbo oraya gittiğindenberi yüzünü görmüyordu. Onu, sarayda olduğu zaman her gün haremi hümayuna çağır-tıp, şamdancılar bahanesiyle yüzünü görüyor, gönlünü ferahlan-dırıyordu. Bir haftadanberi pehlivanını görmiyen kalfa, nihayet sarayların temizliği iradesini çıkartmıştı.

Sultan Aziz, sık sık biniş (1) yaptığından, daima saraylar temiz ve hazır bulundurulurdu.

Arzınıyaz, Tokat kasrı hümayununun temizliği için üç dört gün Beykozda kalacaktı ve kurnaz kalfa, bu müddet zarfında, hasretini çektiği pehlivanla birleşecekti.

Hazinedar ustanın bu seferki niyeti büyüktü. Ne yapıp ya-pıp, İbonun geniş ve müşekkel göğsünün üzerine yatmak; ince ve narin vücudunu, dev cüsse adamın üzerinde dolaştırmak; pehlivan efendisinin senelerdenberi çektiği hasreti tekabül et-tirerek, teskini ateş ve hatıra etmek...

Kara İbo, Tokat kasrında, sık ormanlar arasında, yiyip içip yatıyordu. Ne idman yaptığı vardı ve ne de gezip tozduğu... İbo, hülya içindeydi. Sevdiği kadının endamını, saray dehlizleri

(1) Biniş, padişahın bir yere gitmesidir.

içinde dolayan ve insanı ürküten gölgesini hatırlıyor, daha sonra aklına gelen şu oluyor:

— Pehlivan, şöyle gözlerimin içine bak!..

Kara İbo, hummaya tutulmuş gibi, kırk bir derece hararet içinde yatıyordu. Ve kendi kendine:

— Ne olacak benim halim?.. Ya Padişaha başpehlivanlık edemez hale gelirim?..

İradesine kavi, dindar ve dağlı olan Kara İbo, zaaf içinde çırpınıyordu. Hazinedarın ağırlığını bir türlü üzerinden atamıyordu.

Kara İbo bu hülyalarla koruluklar arasında yaşarken, bir gün ortalık karmakarışık olmuştu. Kasrı hümayunun bekçileri, muhafızları oraya buraya koşuyorlardı.

Kara İbo, havuz başında oturmuş, öğle yemeğinin ağırlık veren hazim müddetini geçiriyordu. Bekçilerin ve muhafızların vazifeleri başına koşuştuklarını görünce, birisine sordu:

— Ne var?.. Efendimiz mi geliyor?..

Başpehlivan, efendisinin geldiğini zannetti; fakat gelen, efendisi kadar haizi kudret Hazinedar usta idi. Bekçi cevap verdi:

— Hazinedar usta efendimiz geliyormuş..

Kara İbo, birdenbire sarsıldı. Bir an için kendini kaybetti. Nihayet toparlanıp, havuz başından uzaklaştı. Dairesine çekildi. Çünkü onun vazifesi yoktu, ikamete memurdu.

Hazinedar ustanın Beylerbeyi sarayı hümayununu geçtiği haberi gelmişti. On çifte saray kırlangıcına kurulan Hazinedar usta, bir Kadınefendiden daha yüksek bir azametle gelip geçiyordu. Onu görmek için, sahilde bulunan yalıların pencereleri alelacele açılıyordu. Çünkü Hazinedarın güzelliği meşhuru âlem idi.

On çifte saray kırlangıcı, Kandillinin coşkun ve yol vermez akıntısını bir hamlede dalıp geçti. Kürekçiler hep seçme pehlivanlardan mürekkepti. Hamlada meşhur Mustafa pehlivan kürek çekiyordu.

Mustafa pehlivan, Kara İbo gibi, erkek güzeliydi. Kara yağız, gergin yüzlü, elli ayaklı, adaleli bir pehlivandı. Yüz yirmi beş okkalık, iki metre boya yakın bir babayığitti.

Hamlacı Mustafa, ipek hilâli gömleğinin kollarını bazularına kadar sıvamış, kılı ve müşekkel göğsü açık, kara ve gümrâh koç bıyıklarını gergin yüzüne sermiş bir halde, zorlu bir hamle ile kürek çekiyordu. Hamlacının gözleri yerdeydi. Bir kere dahi olsun başını kaldırıp bakamazdı. Çünkü biraz ötede, karşısında, Hazinedar usta efendileri oturuyordu.

Arzınıyaz, açık havaı mai bir ferace giymişti. Beyaz yaşma-

ğı üzerinde parlayan bir çift iri kara gözleriyle, ikide birde Hamlacıyı süzüyordu.

Hazinedar usta, pehlivan Mustafayı gözüne kestirmişti. Hoşuna gidiyordu bu pehlivan da... Fakat şimdilik onun yüreğini burgulayan, Şamdancıbaşı Kara İbo idi.

Hazinedar ustanın Beykoz kasrına doğru gittiği, Beylerbeyi ve Küçükku saraylarından seri süvarilerle Tokata haber verildi. Bu, usuldendi. Hazinedarın veyahut Padişahın nereye biniş yapacağı belli olmazdı. Bu sebeple saraylar, birbirlerine seri vasıtalarla haber verirlerdi. Buna göre her tarafta hazırlıklı bulunurdu. İşte Tokat sarayına gelen haber de bu yoldandı.

Tokat sarayının kapıları derhal açıldı. Alelâcele ortalık temizleniyordu... Merdivenlere halılar seriliyordu.

Kara İbo, heyecan içinde bekliyordu. Odasında öyle bir yere oturmuştu ki, sevgilisini uzaktan dahi olsa gizlice görecekti. Nihayet Hazinedar Beykoza geldi. Haremağası elinden tutup rıhtıma çıkaracağı vakit şu emri verdi:

— Ağam!.. Dur sen!.. Ne olur ne olmaz... Mustafa, çıkar beni!..

Hamlacı Mustafa, derhal nasırlı elini Hazinedarın eline uzattı. Yavaşça tutarak rıhtıma çıkardı.

Arzınıyaz, bu kadarını bile kâr addediyordu. Mustafanın sert ve nasırlı eli eline değmekle haz duymuştu.

Haremağasının söz söylemek haddi miydi? Arap, bir ufak mübalâtsizlik etmiş olsa, Trablusgarba, Fizana kadar sürgün olur, giderdi. Zaten bunda müdahale edecek bir şey de yoktu. Nihayet daha kuvvetli bir adam vasıtasıyla ve daha emin olarak sahile çıkmış bulunuyordu.. Esasen Hazinedarları üzerinde hiç bir kimsenin en ufak şüphesi dahi olamazdı. O, nihayet koca bir İmparatorluğun Hazinedarı, mahremi esrarı idi. Hiç ondan fenalık sadır olur muydu?..

Nihayet güzel bir saray landonuna binmiş olan Hazinedar, Tokat kasrının demir parmaklıklı geniş kapısından içeri girdi. Çakıl taşı döşeli olan iç bahçenin güzellikleri, şahlanan hayvanların nallarının verdiği aksi sada içinde, heybetle saray kapısına geldi.

Saray muhafızları ve bekçileri elpençe dizilmiş duruyorlardı. Gözleri ve başları öndeydi. Hazinedarları geçerken rükûa varıyorlardı.

Arzınıyazın havaî mai feracesinin tavus kuyruğu gibi uzun olan eteğini, iki saraylı Çerkes kızı tutmuştu. Hazinedar, geniş mermer merdivenleri ağır ağır çıktı ve saraya dahil oldu. Bü-

tün bu gelip geçişi, herkes gibi, başpehlivan Kara İbo da, bir bucaktan seyretmeğe muvaffak olmuştu.

Kara İbonun rengi bembeyaz kesilmişti. Eli ayağı titriyordu. Yüz otuz okkalık adam, yerinden oynamış bir heykele benziyordu. Olduğu yere, ha düştü, ha düşecekti. İbo, yanında bulunan ağalara halini belli etmemek için güç halle kendini dışarı attı. Koruluklara daldı. Dalgın ve bihuş bir halde uzaklara, ta uzaklara, Akbaba yoluna doğru uzandı.

*
**

Hazinedar usta, saraya girip soyundu. Dahilî elbiselerini giydi. İlk işi, başağayı çağırıp şunları sormak oldu:

— Ağa, vaziyet nasıl?

— Hamdolsun, sayei şahanede iyidir, sultanım!..

— Kimler var sarayda?..

Ağa, saydı. Yeni gelen kimse yoktu. Fakat nasılsa ağa, Şamdancıbaşıyı unuttu. Kurnaz Arzınıyaz, bilmiyormuşa geldi ve sustu. Fakat başmuhafız olan diğer haremağası:

— Efendimiz... Ağa kulunuz bir kölenizi unuttular.

— Kim o?

— Şamdancıbaşı, başpehlivan Kara İbo kulları...

— Onun ne işi var burada?..

Diye, Hazinedar, ikinci bir meçhul ortaya koydu. Sanki İbo'dan, ikamete memur oluşundan haberi yokmuş gibi davrandı. Ağa cevap verdi:

— İradei Padişahî ile burada ikamete memur, sultanım!..

— Neden?.. Niçin?

— Hastadırlar. Zatı şehriyarî, burada istirahatlerine irade buyurmuşlar.

— Neymiş hastalığı?

— Belli değil sultanım!..

— Belli değil olur mu?

Hazinedar, mahsus soruyordu. Hastalığının ne suretle bildiğini anlamak istiyordu. Ağa:

— Umumî bir zafiyet, sultanım!

— Allah Allah... Koskoca pehlivanlarda da umumî zafiyet olur mu?

— ...

— Ne kadar oldu gelesi?

— Bir hafta kadar sultanım!

— İyi bakılıyor mu?..

— Çok iyi bakılıyor sultanım!..

— Efendimiz hazretlerinin çok beğendiği ve sevdiği bir kuldur. Ona dikkatli bakınız!..

— Hepimiz kul köleyiz sultanım...

— Bir haftadır hiç farketmedi mi?

— Biraz iyidir sultanım...

— Sarayın şamdanlarını göstereyiniz!

— ....

— Şamdancıbaşı, bir göz gezdiresin şamdanlara...

— ....

— Temizliğe nezaret etsin... Şamdanlar hakkında verilecek emirleri yapılısın.

— ....

***

Arzınıyaz, bir an evvel başpehlivanla karşı karşıya gelmeğe çalışıyordu ve kapısını da yapmıştı. Kara İbo, şamdanlara nezaret emrini almıştı. Haremağaları derhal Şamdancıbaşıya emri tebliğ ettiler. Kara İbo, bu emre sevinmişti. Yanıp tutuştuğu Hazinedarı görecekti.

Arzınıyaz, biraz istirahatten sonra, sarayı dolaşmağa başladı. Yanında, beraber getirdiği en emin kalfaları vardı. Onlar, Hazinedarın elinde yetişmiş kızlardı. Başlarını kesmiş olsanız Hazinedarın en ufak bir şeyi hakkında malûmat vermezlerdi. Hazinedar, kalfaları vasıtasıyla şöyle bir emir vermişti:

— Herkes yerliyerine çekilsin!

Arzınıyaz sarayı dolaşmağa başladı. Kara İbo, büyük salonun avizelerini temizlemekle meşguldü. Salona girince durdu. Şöyle etrafı gözden geçirdi. Nihayet büyük orta avizenin altına gelip durdu. Şamdancıbaşı, elpençe divan duruyordu. Ortada kendi kızlarından başka kimse yoktu. Dönerek kızlara şu emri verdi:

— Kimse geçmesin bu tarafa!

Kızlar çekilip kapıları tutmuştu. Artık içeri, dışarı kimse girip çıkamazdı ve bunun sebebini de kimse soramazdı.

Hazinedar, Şamdancının yanına sokuldu. Daha, daha sokuldu... Öyle sokulmuştu ki, göğsünün kabarıklığı Şamdancıbaşının geniş ve sert göğsüyle temasa gelmişti.

Kara İbonun âsası boşanmıştı. Eli ayağı titriyordu. Korku ile karışık bir haldeydi. İbonun gözleri önünde perde çekilmişti. Amma ne perde?.. Göğüs perdesi... Hazinedar o kadar dekolte giymiş bir haldeydi ki, göğsünün gözükmiyen yeri yalnız en son yerleriydi. Hain ve fetan kadın, pehlivana dayanmış, öyle konuşuyordu. İbo, kendini kaybetmişti. Zavallı Şamdancıbaşı-

nın yere dikilen gözleri, şimdi dilber kadının ta açılan göğsü üzerine düşmüştü.

Hazinedar, ihtizazlı ve heyecanlı bir sada ile:

— Pehlivan, sen burada mısın?

— ....

— Tebdili havan iyi geçiyor mu?

— ....

— Sana iyi bakıyorlar mı?

— Sayei şahanede rahatım, sultanım!

— Temizlik var. Birkaç gün uğraşılacak. Sen de şamdanlara nezaret et!..

— Ferman sultanımıdır...

— ....

— Seni daha zayıflamış gördüm... Neden?

— Şöyle başını kaldır... Gözlerimin içine bak!..

— ....

İbo, verilen emri derhal yerine getirmişti. Sehhar kadının gözleri, bu gün her günküden daha fazla cevval ve parlaktı. Dudakları kızgın ve tavllanmış bir demir gibi alev saçıyordu. Burun delikleri gerilmişti. Hulâsa, Hazinedar ustanın yüzü bambaşkaydı... Fakat güzeldi. İbo, bir mıknatısa tutulmuş gibi, Hazinedara doğru ruhan yapışıyordu. Kendine olan hakimiyeti tamamen elinden gitmişti.

Arzınıyaz, gözlerini dikmiş, baygın ve can çekici bir surette başpehlivanın gözlerine bakıyor ve:

— Biraz değil... Daha fazla kendine bak!..

İbo, güzel hasekinin sihirli gözlerinin tesirinden bir an evvel kurtulmak ve nefes almak için gözlerini kaydırıp başka tarafa bakıyordu. Fakat fattan kadın, derhal şu emri veriyordu:

— Pehlivan, gözlerimin içine bak!..

Nihayet bir haftalık hasretini ayakta dinlendiren Hazinedar, başpehlivana şu emri verdi:

— Şamdanlara iyi nezaret et!..

*
**

Arzınıyaz, evvelden plânını hazırlamıştı. Geceyarısına doğru, odasının avizesini yere düşürecekti. Bunun kırılması üzerine Şamdancıbaşıyı vazife başına çağırtacaktı ve bundan istifade ederek, oda banyosuna kapanacaktı. Maiyet kızları kapıda nöbetçiydi.

Zavallı başpehlivan, Hazinedarından ayrılp gittiği zaman, bir ölü gibi gelip yatağına düştü. Hatta, ağalardan biri gelerek:

— Pehlivan, ne o?.. Yoruldun mu?

— Evet ağam!.. Gözlerim karardı!..

Diye cevap verebildi. Herkes onu hasta biliyordu. Halbuki aşk hastasıydı... Adamcağız kara aşka tutulmuştu. Kuruyup ölecekti. Ağa, pehlivana teselli vermek için:

— Bir şeyin yok hamdolsun...

— ....

— İş yapmamalı... Galiba sultan efendimiz çağırdı.

— Evet...

— Şamdanlara nezaret için olacak...

— Evet...

— Merdivenler, dolaşmalar yordu sizi...

— Öyle!..

— Ne yapalım! Emir kuluyuz... Köleyiz...

— ....

— Üç dört gün temizlik varmış... Sultan efendimiz de burada kalacaklarmış...

— Bilmiyorum.

— Allah iyilik versin!..

*
**

Gece olmuştu. Herkes yerli yerine çekilmişti. Sarayın etrafında sıkı bir muhafaza kordonu tesis edilmişti. Nöbetçilerin, çakıl taşları üzerine basıp çıkardığı hisirtiden başka bir şey işitilmiyordu. İlkbahar gecesinin duruluğu, ortalığa sükûn vermişti. Bu sükûnu paralayın bir gürültü oldu... Yüz mumluk bir avize, yerinden koparak, yere düştü. Ortalık bir an içinde ayaklandı. Hazinedar ustanın odasındaki avizenin kopup düştüğü anlaşıldı. Bu, yapılmalıydı. Bu, şamdancılardan işiydi.

Kara İboyu çağırdılar. İbo, hayal içinde yatağına uzanmış, yatıyordu. Gözü uyku tutmuyordu. Haremağalarından biri telâşlı telâşlı İbonun odasına girdi. Şu haberi verdi:

— Pehlivan!.. Sultan efendimizin odasının avizesi, olduğu gibi düştü.

İbo, şaşırmıştı. Birden yatağından fırladı. İlk sözü şu oldu:

— Sultan efendimize bir şey oldu mu?

— Hayır... Odada değillermiş...

— Yangın?..

— Mumlar yanmıyormuş...

— ....

— Sultan efendimiz seni emretmişler.

— Pekâlâ!..

Kara İbo, derhal giyindi ve haremağasiyle, harem kapısına

kadar geldi. Harem kapısında kızlar nöbet bekliyordu. Harem-ağalarını bile içeri sokmuyorlardı.

Şamdancıbaşı kapıya gelince, kızlar yol gösterdiler.

Kara İbo, içeri girdi. Kızlar onu bir odaya götürdüler. Hazinedar, bir şezlonga uzanmış, yarı çıplak vaziyette oturuyordu. İbo, gözleri yerde, elpençe divan durdu. Hazinedarın emirlerini bekliyordu. Neden sonra:

— Pehlivan, git benim odama... Bak şu şamdana!..

Pehlivanı odaya sevkettiler. İbo, müthiş bir manzara karşısında kalmıştı. Koca yüz mumluk tavan avizesi, olduğu gibi düşmüştü. Tuzla buz olmuştu. İbo, kendi kendine düşünüyordu:

— Nasıl düşebilir bu avize?..

— Allah Allah!..

Çok geçmei, Hazinedar, İbonun ardından odaya girdi. Usuletle kapıyı kapadı. İbo, Hazinedarın odaya girdiğini görünce, vaziyet aldı. Burası Hazinedarın yatak odasıydı. Yanıbaşında da hamam dairesi vardı.

Hazinedar, İboya sordu... Gündüzkinden daha ziyade yaklaşmıştı. İboya sordu:

— Ne olmuş dersin?

İbo, önüne bakarak cevap verdi:

— Bilmem, sultanım!

— Demek şamdancılara dikkat etmiyorlar... Ya, altında olsaydım?..

— . . . .

İbo, hâdisenin dehşeti karşısında titriyordu. Ya, Sultan Azizin altında oturduğu şamdanlardan biri koparsaydı?.. Hazinedarın söylediği doğruydü. Fakat bu şamdancılar öyle yapılmıştı ki, yerlerinden kopmalarına imkân yoktu. Nasıl kopabilirdi bunlar?..

Hazinedarın göğsü, inip çıkıyordu. Heyecan içindeydi. İboya emrini verdi:

— Gözlerimin içine bak!..

İbo, emri yerine getirdi. Fakat Hazinedarın yüzü o derece yüzüne yakındı ki, pos bıyıkları yanaklarına sürülüyordu. Uzun boylu Hazinedar, servi gibi hafif meyiller yapıyordu. İbo, kendini kaybetmişti. Haris kadın, pehlivanın elinden tuttu; hamam tarafına çekti.

Kara İbo kendinde değildi. Bir rüya gibi gelip geçen bir saatlik vakti, ömrünün sonuna kadar hayalî olarak yaşadı.

Bir saat, kısa, fakat uzun sürdü. Hazinedar usta, bütün ateşini söndürmüştü. Dev cüsse başpehlivanı mağlûp etmişti. İbo, bir saat sonra daireden çıktı, fakat eskisi gibi değildi; dimdik

yürüyordu. Heyecanını kimseye belli etmeden odasına geldi ve yatağına girdi. Ağalar sormuştu:

— Ne oldu, pehlivan?

— İcap edeni yaptık!..

— Nasıl oluyor da aşağıdan kopuyor bu?..

— Vallah, ben de şaşım bu işe... Koca zincir halka kopmuş...

— İlâhî bir hareket... Her neyse, Sultan efendimizi Allah sakladı.

— Evet!..

*
**

Başpehlivan, bin bir hülya içinde, o gece bolca uyudu. Aylardanberi ıstırabını çektiği hülyalar nihayet hakikat olmuştu. Kara İbo, bir aydan fazla Tokat köşkünde kalmadı ve bir ay içinde de iki defa Arzınıyaz Tokat köşküne gelerek üç, dört gece kalmıştı. Bu üç, dört gece zarfında Hazinedar usta kurtlarını dökmüşü. Fakat İbo da İboluktan çıkmıştı. Hayatında böyle bir fırtınaya uğramamış olan koca dev, bir aydan sonra hayali fener olmuştu.

*
**

Arzınıyazın İbo ile çılginca hareketleri bir sene kadar sürdü. Kalfa, tebdili kıyafet edip dışarı çıktığı zaman, Kara İbo ile Süleymaniyede Cevri kalfanın evinde birleşirdi ve bu hal tevali edip gitti. Hazinedar, bir yandan da Hüseyin Avni Paşasına devam ederdi.

Bir sene sonra, Hazinedar, Hamlacı Mustafaya tamamen bağlandı. Mustafayı da, tıpkı Kara İbo gibi, iğfaline düşürdü. Pehlivan Mustafa, çok zeki ve kurnaz bir adamdı. Sonra kaptisleri olan bir şahsiyetti. Arzınıyaz artık, Hamlacı Mustafaya düşkündü. Bu sebeple Hazinedar, Kara İboyu unuttu. Artık onu ihmal eder oldu. Tebdil çıktığı zaman, Hamlacı Mustafa pehlivanla buluşuyordu.

Kara İbo, Arzınıyazın Hamlacı ile iş pişirdiğinin farkına varmıştı. İbo, gizli gizli Hamlacıya diş biliyordu. Elinden gelse Mustafayı öldürecekti. İbo, terkedildiğinden dolayı mustarıptı. Çünkü Hazinedarı çok seviyordu.

Bu hengâmeli günlerden birinde Sultan Aziz, şöyle bir iradede bulundu:

— Hamlacı Mustafa ile Kara İbo güreşsinler...

Esasen bu iki pehlivan arasında iddialı güreşler vardı. Bu

iki başpehlivan, daha güreşlerini ayırt etmemişlerdi. Fakat İbo, Mustafayı bir kere açık düşürmüştü, iki defa da berabere kalmışlardı.

Hamlacı Mustafa, Şamdancıbaşıya nazaran daha gençti ve Sultan Azizin de sevdiği pehlivanlar meyanında bulunuyordu. Padişah, sandalla denize çıktığı zaman, Mustafayı hamlaya alırdı. Hamlacıbaşı Arnavutoğlundan sonra Sultan Azizin sevdiği pehlivanlar içinde Mustafa birinci mevkii alıyordu.

Sultan Azizin güreş iradesi bomba gibi patladı. Kara İbo, bu iradeden çok memnun olmuştu. Hasmindan intikam alacaktı. Mustafa, bitik bir haldeydi. Hazinedar, Mustafa pehlivanı, kurumuş kavak ağacına çevirmişti. Zavallı Mustafanın güreş yapacak hali yoktu.

Padişahın iradesi, Mustafayı şaşırtmıştı. İbonun yüzde yüz kendisini yeneceğinden emindi. İbo, seviniyordu ve kendi kendine:

— Şu herifi, huzuru hümayunda perişan edeyim...

Mustafa, mağlûp olursa gözden düşerdi. Belki de hamlacıktan inerek sıra pehlivanlar arasına katılırdı. Bu hal ise, Arzınıyazın hiç de işine gelmezdi. O vakit Mustafasını elden kaçırmış olurdu. Sıra pehlivanlar arasına girmiş, Padişahın gözünden düşmüş bir pehlivanı tutmak güç olurdu.

Mustafa pis pis düşünüyordu. Güreşin icrasına da bir hafta vardı. Arzınıyaz, güreşin önüne nasıl geçerdi? Buna imkân yoktu. Şeytan kadın şöyle bir düşündü, kolayımı buldu. Güreş gecesi Kara İboya haber yollıyacaktı. Süleymaniyede Cevri kalfada buluşacaklardı. O gece ve gün İbo ile orada kalacaktı. Bu hal, İbonun iliklerini boşaltmağa kâfiydi.

Arzınıyaz, Mustafaya bir şey söylemedi. Güreşten bir gün evvel, Kara İboya haber yolladı. Süleymaniyede Cevri kalfada bulunmasını istedi. Kara İbo, terkedileli bir sene olmuştu. Hazinedar ustanın hasretiyle yanıp tutuşuyordu. Sevgilisinden bu haberi alınca, dünyalara kavuşmuşa döndü. Derhal Süleymaniyede Cevri kalfaya gitti. Hazinedar oradaydı.

İbo, çağrıldığından dolayı memnundu. Ateşini dinlendirecekti. Eski hatıraları tazeliyecekti. İbo, sabahısı Kâğıthanede Çağlayan köşkünde yapılacak güreşi unutmamıştı. Bu güzel kâdın insana neleri unutturmazdı!

Arzınıyaz, İboyu kandırmak için neler yapmadı? Ona:

— Pehlivan, efendimiz çok sıkıyor... Hiç dışarı çıkamıyorum. İşte nasılsa bu gün fırsat bulabildim...

— ....

— Sakın, aklına bir şey gelmesin, pehlivan!..

— ....

— Bundan sonra hep buluşacağız...

— ....

— Biliyorsun ki efendimizin celâli zamanları olur... Amma gelip geçer. İşte şimdi geçmiş bulunuyor... Her vakit buluşabileceğiz.

Zavallı safdil İbo, inanıyordu. Fakat, Mustafa ile aralarında bir yakınlık olduğuna yüzde yüz kani idi.

Arzınıyaz, gündüz ve gece, bütün aşüfteliklerini yaptı. Başpehlivani uykusuz bıraktı. Hurdahaş eyledi. Safdil İbo, öyle bir hale gelmişti ki, değil Hamlacı Mustafayı, bir mahalle çocuğunu bile yere vuramıyacaktı.

Güreş günü uykusuz bir halde Kâğıthane yolunu tutan Kara İbo, güç halle Çağlayan köşküne gelebildi. Ayakları titriyordu. Arzınıyaz, Çağlayan köşküne ondan evvel gelmişti. Hınzır kadın, memnundu. Çünkü Kara İbonun iliklerini boşaltmıştı. Artık ondan hayır yoktu. Hamlacı Mustafa pehlivana şöyle haber yollamıştı:

— Sıkı tutsun!.. Korkmasın!..

Padişah huzurunda güreş kuruldu. Arzınıyaz, harem dairelerinin kuytu kafesleri arasından meydanı seyrediyordu. Kara İbo, sallana sallana meydana çıktı. Ayakta bile duracak hali yoktu... Mustafanın da ondan aşağı kalır yeri yoktu. İki pehlivan, ölü gibi boşuştular. İbo, kendini zor idare ediyordu. Zaten Mustafada da hal yoktu. Nihayet tatsız bir güreş oldu. Pehlivanlarında gördüğü heyecansızlık, dermansızlık, Padişaha şaşkınlık vermişti. Yanında bulunan Seryaver Halil Paşaya:

— Halil, bu heriflere ne olmuş?.. Ölü gibi... Hasta mı bunlar, ne?..

— ....

Halil Paşa, cevap vermemişti. O da şaşırılmış bir haldeydi. Hakikaten, pehlivanlarda görülmedik bir hal vardı. Her ikisi de pöstekileşmişti.

Arzınıyaz, Kara İbonun sallandığını ve Mustafaya bir şey yapamadığını gördükçe kıs kıs gülüyordu. İbo, güreşi beraberlikle bitirdiğine bile memnundu.

***

Kara İbo, saraya intisap edinciye kadar müthiş bir pehlivandı. Kırkpınarda başı aldığı zaman, önüne durulmaz bir yığitti. Saraya geldiği zaman da ve aradan bir iki sene geçtiği vakit de tam bir pehlivandı. İki üç sene sonra Arzınıyazın eline

düştü. Ondan sonra yeniciliği kalmamıştı. Kara İbo, saraya geldiği zaman, ilk güreşini Makarnacı Hüseyin pehlivanla yaptı. Makarnacı Hüseyin yüz kırk okkalık dev cüsse birisiydi. Aynı zamanda Sultan Azizin çok sevdiği bir pehlivandı. Kavasoglu, saray başpehlivanlığını Pomakların elinden aldirmamak için çirpiniyordu. Akrabası olan Kara İbo imdadına yetişmişti. Makarnacı Hüseyin, Pomak değildi. Sultan Aziz, Pomakların mağlûp olduğunu isterdi. Bu isteyiş, ya Pomakların mağlûp olmasıydı, veyahut Makarnacının kendisine benzediğinden dolayı idi.

Makarnacı Hüseyin, yapısı itibariyle Sultan Azize benzerdi. Orta boylu, kalın ve müdevver bir vücade malikti. Okkası da yüz kırktı. E!.. Sultan Aziz de hemen hemen bu çapta bir adamdı. Sonra, Makarnacı Pomaklar gibi yırtıcı bir adam değildi. Doğru dürüst güreşirdi. Fakat Pomaklar, vahşi güreşiyorlardı. Yırtıcı adamlardı. Belki Sultan Aziz, bundan dolayı Makarnacıyı seviyordu. Hulâsa, Makarnacının galip gelmesini Padişah isterdi. Zaten Sultan Aziz, Makarnacıyı şöyle çağırırdı:

— Hüseyin Paşa!

Makarnacı da, paşalık unvanım var diye gururlanır durdu. İşin garibi şudur ki, Makarnacıyı kimse yenememiştir. Yalnız Yürük Ali, Rusçukta mağlûp etmiştir. O da bir kere...

Yürük Alinin Makarnacıyla bir ikinci güreşi vardır. Fakat berabere kalmışlardır.

Kavasoglu Koca İbrahimden sonra, Makarnacı Hüseyin, sarayı hümayunda bir baş gibi duruyordu. Kara İbo gelir gelmez ortaya kondu. Kavasoglu, Kara İboya şu nasihatleri vermişti:

— Oğlum!.. Dikkat et... Makarnacı, ağır ve sert bir adamdır. Güreşe o kadar girme... Bırak, o taşısın güreşi...

— ....

— Hüseyin, mağlûp olursan vaziyetimiz fena olur... Sarayda yerimiz kalmaz.

— ....

— Dediğime dikkat et!.. Güreşi hasmına taşıt!..

— ....

— Padişahımız, her nedense, Makarnacıyı çok sever... Onun yenildiğini istemez. Şimdi de onu yenen yoktur. İşte görüyorsun, ben de güreşten çekildim.

Kavasoglu, Pomakların elinden saray başpehlivanlığının alınmaması için uğraşır dururdu. Ve bu hal Sultan Azizin haline kadar devam edip gitti.

Kara İbo ile Makarnacının ilk güreşi, Kâğıthanede Çağlayan kasrı hümayununda oldu. İki pehlivan da tam idman üzereydi. Besileri de yerinde bulunuyordu. Makarnacı, bir yan-

dan bir yana boynunu çeviremiyordu. Kara İbo da öyleydi. İki pehlivan, soyunup, efendilerinin huzuruna çıktı. Güreş çok heyecanlı ve meraklı olacaktı. Eğer İbo mağlûp olursa, Kavasoglu Koca İbrahim ve avanesi kozlarını kaybedeceklerdi. Saray başpehlivanı ve Türkiye İmparatorluğu başpehlivanı Makarnacı Hüseyin olacaktı.

Sultan Aziz, Makarnacıdan emindi. Fakat güreş uzadıkça Kara İbonun pehlivanlığı meydana çıktı. İbo, yüz kırk okkalık Makarnacıya güreşi taşıyordu. İki pehlivan, tam iki saat ayakta boğuştular. Birbirlerini bastıramadılar, dizliyemediler.

Makarnacı Hüseyin, hasmını bastırmak için, neler yapardı... Lâkin muvaffak olamadı. Kara İbo, iri hasmının bütün çyunlarını defeyledi.

Kara İbo da dev cüsse hasmını bastırmak için uğraştı. Fakat o da muvaffak olamadı. Makarnacı, çevik adam değildi. Fıl gibiydi. Öyle çapraz filân kesip budayarak alta alınacak takımın sayılmazdı.

Sonra, Makarnacıyı alta almak da büyük bir muvaffakiyet sayılmazdı. Alta alınan bu adamı neyle yeneceklerdi?.. Künthe ile mi aşıracaktı? Ona künthe mi dolardı?

Amma, diyeceksiniz ki, Yürük Ali künthe ile aşırmış... O, Yürük Alidir. O, bir tanedir. Nasılsa bir kere aşırmıştır... Bir harika vücude getirmiştir.

Her ne hal ise, iki saat süren ayak güreşinden sonra Makarnacı, tek paça olarak Kara İboyu bastırdı. Makarnacı, hasmını bastırır bastırmaz üzerine yüklendi. Boğuşma müthiş oldu. Fakat İbo, on, on beş dakika mukavemetten sonra hasmının altından kalktı. Güreş böylece devam etti.

Güreşin üçüncü saatlerine doğru Kara İbo, Makarnacıyı çaprazla sürdürü ve bastırdı. Oradan buradan uğraştı durdu. Fakat bir şey yapamadı. Nihayet Makarnacı da bu baskı altından kalktı. Güreş, huzur güreşi olduğu halde, tam değilse de yarı Pomak güreşi oluyordu. İki hasım birbirine zehir gibi boyunduruklar çekiyor, yine zehir gibi elenseler ve tırpanlar atıyorlardı.

Hasımlar, çok defa Padişah huzurunda güreştiklerini unuttuyorlar, çırpınarak nara savuruyorlardı:

— Hayda be!..

Sultan Aziz, böyle hoyratlıkları severdi. Bilhassa nara atmağa bayılırdı. Fakat böyle olmakla beraber musahipler daima pehlivanlara tenbihatta bulunurlardı:

— Sakın ola ki, huzuru hümayunda nara atmağa kalkmayınız... Birbirinizi tırnaklamayınız.

Fakat bu gibi tenbihat, kızgın bir boğuşmanın verdiği ihtiraslar içinde, kaybolup gidiyordu. Asabiyete ve hırsa düşmüş olan bir pehlivan kendini kaybediyor ve Kırkpınar meydanında olduğu gibi narasını savuruyordu:

— Hayda be!..

Sultan Aziz, bu gibi serbest naralara ve hareketlere bayıldığı halde, musahiplerinin tenbihatı dolayısıyla, bu sevdiği şeyden mahrum olurdu. Sultan Aziz, musahiplerinin bu gibi harekâta mâni olduklarını bilmiş olsaydı, hiç şüphe yok ki, onları tevbih ve tekdir ederdi.

Doğrusunu söylemek lâzım gelirse, alaturka musaraanın en canlı ve şanlı hareketlerinden biri de çırpınıp nara atmaktır.

Makarnacı da, Kara İbo da, bütün tenbihata rağmen, boğuşma esnasında kendilerini kaybedip, bazan üstüste nara savurdıkları oluyordu. Sultan Aziz, bu hallerden neşelenip gülerdi ve olduğu yerden doğrulup tekrar yerleşirdi. O da hırs ve asabiyet duyardı. E!.. Ne de olsa pehlivandı.

Makarnacı Hüseyin, hasmına ağır basmakla beraber, bir türlü yenik tarafını bulamamıştı. Kara İbo, mahir, kuvvetli ve çevik bir pehlivandı. Makarnacı, İboyu mağlûp etmek için çok uğraştı. Kara İbo da Makarnacıyı yenmeğe çalıştı. Fakat güreş denk düşmüştü. Kara İbo, hasmının on beş okka fazla ağırlığını ustalıklı taşıyordu. Makarnacının çetin çaprazlarını, kudretli kapanlarını idare ediyor ve icabında söküyordu. Kvasoğlu Koca İbrahim, hakem heyetinde duruyordu. Heyecan içindeydi. Kara İbonun mağlûbiyeti işine gelmezdi. Makarnacı, tehlikeli bir oyuna girdiği zaman, olduğu yerde duramıyordu. Geride, ayakta duran Kvasoğlu, yanında bulunan Pomak Kara Mustafa'ya (bu pehlivana Pomaklar Kara Mıstın derler) gayet hafif bir sesle:

— Mıstın... Güreşi nasıl görüyorsun?

— Korkma usta!.. Denkleşmiş haldedir...

— Bu Makarnacı tehlikeli adamdır. Korkuyorum.

— Bir şey yapamıyacak... İbo, iyi idare ediyor güreşi...

— Yenemeyecek Makarnacıyı...

— O olmayacak ve yenemez de... Kendisini kurtarsın, kâfi.

— Güreş ayırt edilmiş olsaydı...

— Evet... Efendimiz, Makarnacının yenilmemiş olması dolayısıyla memnun olacak...

— Ne yapıp yapıp, Pomaklar bu Deliormanlıyı mağlûp etmelidir.

— İnşallah!..

Görülüyor ki, Pomakların heyecanı büyüktü. Ellerinden sa-

ray başpehlivanlığının gideceğini hissettikçe sinirleniyorlardı. Bilhassa Kavasoglu, titriyordu. Eğer Kavasoglu güreşten çekilmemiş olsaydı, kim bilir neler yapardı.

Güreş beşinci saate geldiği halde, daha hâlâ iki pehlivan altüst olarak birbirlerini didikliyorlardı. Fakat Kara İbo, çok iyi bir güreş çıkarıyordu. Yüz kırk okkalık Makarnacıya göğüs göğüse, gırtlak gırtlığa dayanıyordu.

Güreşin beşinci saatlerinde, Makarnacı, Kara İboyu toparladı gibi sürdü. İbo, bu müthiş çaprazdan bir türlü kendini sıyıramadı. İbo, adeta ayakları yerden ksilmiş bir halde gerisin geriye uçuyordu. Makarnacı, hasmına çengel yetiştirmeğe savaşıyordu. Eğer çengeli yetiştirecek olursa, yüzde yüz İbonun sırtını boylu boyunca yere vuracaktı. O kadar tehlikeli vaziyetteydi. Makarnacı, bu fırsatı kaçırmamak için, hasmına sınıksı gömülmüştü. Ortada müthiş bir heyecan hasıl oldu. Hatta Sultan Aziz, olduğu yerden kalktı, gayriihtiyarî bir iki adım ileri attı.

Kavasoglu bembeyaz olmuştu. İhtiyar pehlivanın kanı kaçmıştı. Ne olacaktı?.. İbo, gidiyordu.

Makarnacı, hasmını, Sultan Azizin bulunduğu yere doğru sürüyordu. Meydan geniş olduğundan, hasmını otuz kırk adım sürdü. Nihayet Padişahın oturduğu yere gelmişlerdi.

Kara İbo, kendini kurtarmak için bin bir türlü manevralar yaptı. Ha oldu, ha olacak heyecanı ortahğı kaplamıştı. Hatta Padişah bir aralık Seryaverine dönerek:

- Halil, oluyor galiba!..
- Evet efendimiz...
- Kurtulamiyacak İbo bu oyundan...
- ....
- Aferin Makarnacıya...

Demeğe kalmadı; Kara İbo, son bir gayretle çaprazdan sıyrılıp hasmının önüne yattı. Başka çare yoktu. Bu gidişte alta düşmek en büyük muvaffakiyet sayılırdı. Kara İbonun çaprazı sıyırıp alta yatması canını kurtarmıştı. İbo, tam Padişahın oturduğu yerin önünde yere yatmıştı.

İki pehlivan hız ve asabiyet içinde olduklarından yere düşüklerinin farkında bile değillerdi. Gözleri, Padişah filân görmüyordu.

Makarnacı, alta düşen hasmının üzerine atıldı ve güreşe, olduğu yerde devam etti.

Bu hali gören Kavasoglu, vazifesi icabı, derhal olduğu yerden sıçradı, pehlivanların yanına gelerek:

- Pehlivanlar, ortaya çıkın! dedi.

Makarnacı derhal hasmını bıraktı. Meydanın ortasına gelecekleirdi. Fakat Sultan Aziz müdahale etti:

— Burada tutsunlar... Bozulmasın oyun...

Bu irade üzerine Kavasoglu çekilip gitti. Makarnacı, kemane-neyi boşaltmışken tazeledi.

Kavasoglunun yaptığı hareket doğruydu. Saf içine girmiş pehlivanları meydana almak usuldendi. Çünkü iskemlelere, şuna buna ayakları takılarak, hiçten mağlûp olabilirdi. Fakat Sultan Azizin iradesi vaziyeti durdurdu.

Her halde Sultan Aziz, iki pehlivanın boğuşmasını daha yakından olarak seyretmek ve heyecanlanmak arzusuna kapılmıştı. Makarnacı, bir fil gibi soluyordu. Kemanede biraz nefeslendikten sonra oyuna geçecekti. Kara İbo, toplanmış, büzülmüş duruyordu. Hasminin oyun kapacak yerlerini kapamıştı. Makarnacı dört tarafını yokladıktan sonra birdenbire kemane ile hasmını alıp astı ve açtı. Bundan istifade ederek derhal sarmaya girdi.

Kavasoglu, bu son hareketler içinde buhranlar geçirdi. Kara İbo, az kalsın gidiyordu. Kara Mıstına:

— Mıstın... Ne haldi bu?

— Sus usta!.. Çok fena idi.

— Yüzde yüz gidiyordu oğlan!..

— Muhakkak...

— Aferin İboya! Tam zamanında sıyırttı.

— Evet...

— Bakalım şimdi ne olacak?

— Bir şey yapamaz altta... İbonun altçılığı iyidir.

Derken Makarnacı hasmını sarma ile bastı. Bu o kadar iyi bir vaziyet değildi. Ağır Makarnacı, hasmın kolunu kaparak bir çeki taşı gibi üzerine oturmuştu. Kara İbo, kolunu kurtaramadı. Makarnacı, şimdi hasmını, sarma ile çevirmeğe başladı. Tehlike yine başgöstermişti. Yavaşça döndürecek ve sırtüstü çevirecekti.

Sultan Aziz, ayakta duruyordu. Gözlerini dikmiş, başpehlivanlarını dikkatle takip ediyordu. Boğuşma ayağının ucunda oluyordu. Kara İbo, hasminin müthiş zorundan kurtulmak için canını dişine takmıştı. Ne kadar gücü, takati varsa safrediyordu. Seryaver Halil Paşaya Hitaben, Sultan Aziz:

— Halil, bu sefer tamam!

— ....

— Oluyor...

Kavasoglu, mahvolmuştu. Kara İbo, gidiyordu. Sultan Aziz, memnundu. Makarnacı hasmını öyle zorluyordu ki, hırsından, bir azgın boğa gibi soluyordu.

Çarpışma müthiş oldu. Birkaç defa Kara İbonun yenilmesi-ne ramak kalmıştı. Ha oldu, ha oluyordu.

Nihayet İbo, kolunu kurtarıp bir hamlede doğruldu ve mahirane bir manevra ile dönerek baskı ile kalktı. İbonun kurtuluşu bir tesadüf değildi. Ustaca ve kuvvetli, tam bir kurtuluştu. İbo ayağa kalkar kalkmaz, bu zorlu kurtuluşun verdiği hız ve sevinçle çarpınıp bir nara savurdu:

— Hayda! Makarnacı be!

Kavasoglu, derin bir nefes almıştı. Elinden gelse, meydana uğrayıp, İboyu alından öpecekti. Güreş tekrar ayakta başladı. Makarnacı, hasmını kaçırdığından dolayı meyustu. Yüzünün hatlarından bu teessür hissediliyordu.

Kavasoglu, Kara Mıstına, usuletle:

— Oh!.. A be, az kalsın gidiyordu be! Hepten kurtardı be! Diyebildi. Mustafa da:

— Usta!.. Geçmiş olsun hepimize...

İki pehlivan meydana çıkmışlardı. Sultan Aziz de yerine oturmuştu. Güreş tekrar normal seyrini takibe başladı. Sultan Aziz, Seryaverine:

— Halil! İbo yine yakasını kurtardı.

— ....

— Yüzde yüz mağlûp olmuştu. Güzel kurtardı kolunu... Pehlivandır Şamdancı...

— ....

— Güreş uzarsa, Makarnacı ezecek...

— ....

— Ne dersin sen?

— Padişahım, buyurduklarınız hakikattir.

Güreş ayakta devam edip durdu. Altıncı saati geçti. Kara İbo, Makarnacıyı, bir defasında dalarak tek paça altına aldı. Makarnacı paçasını kurtarmak için boyundurukla mukabele etmek istedi. Fakat muvaffak olamadı. Makarnacı, az kalsın açık düşüp yeniliyordu. Tehlikeyi görünce derhal dönerek, olduğu yere yattı.

Kara İbo, son nefesiyle, ağır hasmını alttan kaldırmamağa ve mağlûp etmeğe uğraştı. On beş dakika kadar sıkı bir boğuşma oldu. Künteden sarmaya, sarmadan künteye geçen İbo, ağır hasmını bir türlü çeviremedi. En nihayet Makarnacı, hasmın paçasını kaparak zorla doğruldu. Bu sefer de İbo tehlikeye düşmüştü. İbo, hamle ederek paçasını budadı. Bu suretle iki pehlivan tekrar ayakta karşılaştılar.

Güreş uzadıkça uzayordu. Sultan Aziz, Seryaverine:

— Halil, güreşi uzatalım... Belki Makarnacı bir şeyler yapar!..

— İrade efendimizindir...

— Hoş vakit geçti amma...

— ....

— Daha ikisi de nefesli... Kesilmediler... İbo kesilir zannetmiştim; fakat kesilmedi.

— ....

— Güreş devam etsin...

Güreşin devamı, Kavasoglunun hiç de işine gelmiyordu.

Kavasoglu, vakit geçtikçe, akşam oldukça, gözlerini Sultan Azize doğru çeviriyor ve bir işaretini bekliyordu. Bu işaret:

— Beraber...

İşareti olacaktı. Halbuki Padişah, oralarda değildi. Güreş yedinci saati buldu. İki pehlivan tam yedi saattir boğuşuyordu. Vücutleri, ciğer gibi kıpkırmızı olmuştu. Fakat nefesleri yerindeydi. İdman üzerinde, besi üzerinde olduklarından, öyle kolay kolay gevşeyecek takımdan değillerdi.

Akşam oldu, sular kararmağa başladı. Biraz sonra göz gözü görmiyecekti. Saray fanusları yanmıştı. Fakat Sultan Aziz, daha hâlâ oturduğu yerden kıpırdamıyordu.

Nihayet Makarnacının bir şey yapamıyacağına kani oldu. Seryaverine dönerek:

— Halil... Artık berabere ayıralım...

— İrade efendimizindir.

— Bundan sonra bir şey olacağı yok...

— ....

— Ayırın berabere...

İradesini verince, Halil Paşa olduğu yerden fırladı. Kavasoglu'na işaret ederek yanına çağırıldı. Kavasoglu hemen seyirtti. Halil Paşa:

— Pehlivan... Güreşi berabere ayır!..

Kavasoglu meydana yürüdü. Pehlivanların arasına girerek ayırdı ve:

— Berabere ayırıyoruz... dedi.

Sultan Aziz, olduğu yerden kalkıp gitmişti. Pehlivanlar, Padişah iradesi olduğunu bildiklerinden, hiç itiraz etmeden birbirlerinden ayrıldılar ve musafaha ederek meydana çekildiler.

*
*

Kara İbo ile Makarnacının güreşi çok heyecanlı olmuştu. Pomaklar, kendilerinden addetmedikleri Makarnacıyı ortadan

çıkaramamışlardı. En büyük belâ Makarnacının ortadan çıkarmasıyla beraber, bir gün gelip onun Pomakları ortadan çıkaracağı kaziyesiydi.

Kavasoglu, Makarnacının Kara İbo tarafından mağlûp edilemeyeceğini sezmişti. Fakat belki Makarnacı, Kara İboyu mağlûp edebilirdi. Bu sebeple telâşa düşen Kavasoglu, Pomaklardan yeni pehlivanlar saraya getirmeğe teşebbüs etti. Bu meyanda meşhur Kel Aliçoyu saraya intisap ettirdi.

Pomaklarla Makarnacı arasında senelerce müthiş musaraa-lar oldu. Dört beş Pomak başpehlivanı Makarnacıya karşıydılar. Fakat Makarnacı, tekbaşına bütün bu başpehlivanlarla uğraşı-yordu. Bir gün dahi olsun, Pomaklar Makarnacıyı mağlûp edemediler.

Pomakların ve bilhassa Kavasoglu Koca İbrahimin en güvendiği Kel Aliço bile Makarnacıyı ortadan çıkaramadı. Üste de bir huzur güreşinde Makarnacı, Kel Aliçoyu, bir iç tırpan elense ile açık düşürerek mağlûp etmişti.

Kel Aliço - Makarnacı güreşinin bu safhası daha hâlâ Pomaklar indinde mağlûbiyet sayılmaz. Pomaklar şöyle iddia ederler:

— Aliço mağlûp olmadı. Az açık düşmekle, efendimizin emriyle mağlûp ilân edildi.

Halbuki bu huzur güreşinde Makarnacı, Kel Aliçoyu itirazsız bir surette açık düşürmüştü.

Fakat bu bir defalık mağlûbiyet ve hatalanma, bir pehlivanı küçük düşürmezdi. Ondan sonra Makarnacının Kel Aliço ile ölünceye kadar müteaddit güreşleri oldu. Lâkin birbirlerini yenemediler. Bu da ispat ediyor ki, nasılsa Kel Aliço bir kere hatalanmıştı. Bununla beraber Makarnacının pehlivan olduğunu kabul etmek gerektir. Kel Aliço gibi bir pehlivanı huzurda açık düşürmüştür. O Kel Aliço ki, hayatında bir defa olsun bozulmuş bir adam değildir.

Her ne hal ise, Kavasoglu Koca İbrahim, saray pehlivanlığının Pomakların elinden gideceğini ve Kara İbonun bu işe kâfi gelmeyeceğini düşünerek ortaya Kel Aliçoyu çıkarmıştı.

Fakat Makarnacı yalnız kalmadı. Analar neler doğurmaz... Çok geçmeden, ortaya, Yürük Ali çıktı. Yürük Ali, Rusçukta Makarnacıyı mağlûp etmişti. Bu mağlûbiyet onu idamdan kurtarmıştı. (1).

Yürük Ali, Padişahın fermaniyle idamdan kurtulup sarayı hümayuna geldiği zaman, evvelâ Halil Paşa hayretlere düştü.

(1) Yürük Ali kitabına müracaat.

Çünkü Yürük, küçücük bir pehlivandı. O vakitler hapishaneden de yeni çıktığı için zebun bir haldeydi. Ona pehlivan demek için yüzlerce şahit lâzımdı.

Kavasoğlu Koca İbrahim, Yürük Alinin şöhretini işitirdi. Fakat Yürük Ali, başpehlivan olduktan sonra dağa çıkmıştı. Bulgarlarla millî bir kahraman olarak senelerce dövülmüştü. Sonra hapishaneye düşerek idama mahkûm olmak kararını bekler haldeydi. Bu sebeple Kavasoğlu Koca İbrahimin ve Kara İbo ile Kel Aliçonun Yürük Aliden korkacakları kalmamıştı.

Neden sonra Rusçukta Yürük Ali, Makarnacıyı mağlûp edip (2) Mithat Paşanın arziyle affı şahaneye mazhar olunca, Kavasoğlu tekrar telâşa düştü.

Çünkü Yürük Ali, dağa çıkmadan evvel Kel Aliço ile yaptığı bir güreşte hasmını meydandan kaçırmıştı.

Kel Aliço, çok gaddar ve cüretkâr bir pehlivandı. Öyle meydandan kaçırılacak bir adam değildi. Yürüğü ezmek istedi, ezemedi; yenmek istedi, yenemedi... Bunun üzerine işi gaddarlığa döktü. Yürük Ali de Aliçonun gaddarlığına karşı gaddarcasına mukabele etti. (Kel Aliço kitabını okuyunuz). Güreş müthiş bir sahne arzetti. Herkes Aliçonun çok cüretkâr olduğunu biliyordu.

Fakat Yürük Ali, Kel Aliçodan daha çok cüretkâr ve icabında gaddardı. Kel Aliçonun zorluğuna karşı zorlukla mukabele etti. Nihayet Kel Aliço, hasmının böğrüne bir yumruk vurdu. Yürük Ali, yumruğa yumrukla ve şiddetle mukabele etti. Kel Aliço, hasmının zehir gibi olduğunu görünce, meydandan kaçtı. Bu hâdise mühimdir. Aliçoyu korkutup meydandan çıkarmak kolay değildir. İşte Yürük, böyle bir Yürüktü. Sultan Azizin emriyle ölümden kurtularak ve Bulgarların ve muhtelif ecnebi ve Bulgar mahkemesinin elinden kellesini kurtararak sarayı hümayuna gelmiş bulunuyordu.

Yürüğün sarayı hümayuna gelmesi Pomakları altüst etti. Kara İboyu derin bir düşünce aldı. Çünkü Yürük Ali, Pomak değildi.

Yürük Ali, Seryaver Halil Paşanın karşısına geldiği zaman, Paşa, hayretle:

— Oğlum!.. Yürük Ali sen misin?

Diye tereddütle sormuştu. Yürük Ali, ezile büzüle:

— Evet paşam!..

— Makarnacıyı yenen sen misin?..

(2) Makarnacı - Yürük Ali güreşi ve Yürük'ün maceralarını ve millî kahramanlık destanlarını Yürük Ali kitabında bulacaksınız.

—Öyle oldu paşam!

— Ya!..

Diyerek ağzı açık kalmıştı. Çünkü Yürük, o vakitler ancak yetmiş okkalık bir adamdı. Makarnacı ise yüz kırk okkaydı. Seryaver, vukuu hali Sultan Azize arzettiği zaman:

— Efendimiz... Küçük bir adam!

— Hapishane ve idam meseleleri zavallıyı belki üzmüştür.

— Efendimiz, ne kadar üzmüş olsa da, bu adam çok ufak...

Deyince Padişah:

— Halil, Arnavutoğlunu unutuyor musun?.. O daha okkasızdı, fakat!..

— ....

— Bakma sen onun küçüklüğüne... İştittiğime göre o, Kel Aliçoyu da meydandan kaçırmış...

— ....

— Aliçoyu meydandan kaçırmak bir iştir.

— ....

— İyice besleyiniz!.. Evvelâ Kara İbo ile tutsun... dedi.

Halbuki Kavasoglu Koca İbrahim, Yürüğün evvelâ Makarnacı ile tutuşmasını istiyordu. Ve bir kere de huzur güreşinde görünerek Rusçuk güreşini göstermeleri lâzımdı.

Kavasoglu, evirdi çevirdi, nihayet bu tertibe muvaffak oldu. Sultan Aziz, Halil Paşanın tesiri altında kalarak, Yürüğü evvelâ Makarnacı ile güreştirmeye taraftar oldu.

Kavasoglu Koca İbrahim, Halil Paşa üzerinde tesir yapmıştı. Makarnacı da bir an evvel Yürükle güreşerek Rusçuk mağlûbiyetinin acısını çıkarmak istiyordu.

Kavasoglu, Halil Paşaya:

— Paşam!.. Makarnacı dururken Yürüğün Kara İbo ile güreşmesi doğru değildir. Çünkü Makarnacı kulunuz bekler durur Yürüğü... Efendimize arzediniz... Evvelâ Makarnacı ile kozlarını paylaşınlar.

Kavasoglunun söylediği makuldü ve Makarnacı da böyle istiyordu. Rusçuk mağlûbiyeti dolayısıyla Padişahın yanında küçük düşmüştü. Hlil Paşa, Makarnacıyı çağırarak:

— Pehlivan, sen Yürükle güreşmek istiyor musun?..

Dediği zaman, Makarnacı:

— Paşam, evvelâ kulunuz güreşmeliyim. Rusçuk güreşini tamamlarız, demişti.

Bu ifade, Halil Paşayı tahrik etmeğe kâfi gelmişti. İşte Halil Paşa bunu Sultan Azize makul olarak arzettiği ve Yürüğü evvelâ Makarnacı ile güreşine irade sadır olmuştu.

Bu ikinci irade Kara İboyu Yürüğün hışmından kurtar-

mıştı. Pomaklar her nedense Yürük Aliden yılıyorlardı. Bilhas-
sa Kel Aliçonun meydan yerinden kaçması onun üzerinde tesir
bırakmıştı.

Makarnacı ile Yürüğün güreşleri oldu. Saatlerce boğuştu-
lar. Fakat Yürük Ali, Rusçukta yaptığını Makarnacıya yapama-
dı bu sefer... Her halde hapishaneden alınarak Rusçuğa getirilen
zebun Yürük, o vakit daha hızlı ve sihirli bir güreşle Makarna-
cıyı yenebilmek kudretini göstermişti. Sarayın ekmeği, havası,
rahatı belki de yürüğün hızını kesmişti. Ne öyle ne de böyle...
Makarnacı pehlivandı; nasılsa bir kazaya uğramıştı.

Makarnacı ile Yürük, huzurda berabere kalınca Pomaklar
derin bir nefes aldı. Yürüğün korkulu rüyaları nisbeten orta-
dan silindi.

KARA İBO İLE YÜRÜĞÜN HUZUR GÜREŞİ

Makarnacı Hüseyin, her vakit gözleri dolarak şunları söy-
lerdi:

— Bu çocuk nasıl yendi beni be!..

Rusçuktanberi Makarnacı, kin içindeydi. Hasımını, huzur gü-
reşinde, yüzde yüz yeneceğine kanaat getirdiği halde, bir türlü
muvaffak olamamıştı. Oynak, çok usta ve çetin olan Yürük,
galip gelemeyince de mağlûp dahi olmadı. Kara İbo ile Yürü-
ğün güreşi şüpheliydi. Maamafih Kvasoğlu Koca İbrahimin
kalbi rahattı. Yürük, Kara İboya hatalarsa, geride Kel Aliço
vardı. Kalenin biri devrilirse öbür kale hazır. Bu sebeple
ümitliydi.

Kvasoğlu, Kara İboya nasihat veriyordu:

— Aman İbo, sakın bu herifin üzerine gideyim deme... Bı-
rak, o girsin güreşe!.

Kvasoğlu doğru söylüyordu: Yürüğün üzerine gitmek, Yü-
rükten oyun almak tehlikelerin tehlikesiydi. Nereden kaparsan
oradan bozardı insanı...

Sultan Aziz, Makarnacı ile Yürüğü meydana görünce şa-
şırmıştı. Çünkü Yürük, Makarnacının yanında çocuk gibi kal-
mıştı.

Bu sefer Yürük, Kara İbo ile yanyana geldiği zaman yine
Yürük Ali çocuk gibi kalmıştı. Huzur güreşi başlar başlamaz,
Yürük Ali hücumu geçti. Halbuki, Yürük Alide bir âdet var-
dı... Tanınmadığı ve hiç güreşmediği pehlivanlara birdenbire hü-
cumu geçmezdi. Hasımına fırsatlar verir ve kendi üzerine çul-
landırmağa çalışırdı.

Yürük Alinin bu suretle güreşi, Kvasoğlunun da nazarı

dikkatini celbetti. Bunun sebepleri vardı. Yürük Alinin hemşerileri ona:

— Yürük, Kara İbo güreşe girmeycekmiş...

Diye, Kavasoglunun verdiği nasihati söylemişlerdi. Bunu bilen Yürük, güreş tabiyesini değiştirmişti. Daha güreşin ilk elinde müthiş bir hücumla geçerek Kara İboya girmişti ve yine ilk elde İboyu Arnavutoğlu dalışları misillü beş altı metreden yılan gibi süzülerek hasmının topuklarına inmişti.

Kara İbo, hasmının çift el topuklarına yapıştığını görünce birdenbire dönerek kendini yüzü koyun yere atmıştı.

Kara İbo, hayatında böyle bir dalışla karşılaşmamıştı. Eğer İbo, biraz daha ve bir an daha tevakkuf edip kendini yere atmamış olsaydı, ilk elde mağlûp oluyordu.

Kavasoglu, az kalsın küçük dilini yutuyordu. Bu derece mahirane ve kandırıcı bir dalış karşısında her pehlivan duramazdı. İboya Allah acımişti.

Sultan Aziz, Yürüğün bu dalışına hayran olmuştu. Yanında bulunan Halil Paşay:

— Halil, ne yaman pehlivan, değil mi?..

— Evet efendimiz...

— Arnavutoğlunu hatırlatıyor.

— ....

— Tıpkı onun dalışları...

— ....

— Arnavutoğlu, Yürüğe bir takım oyunlar öğretmiştir.

— ....

— Az kalsın gidiyordu İbo...

Kavasoglu Koca İbrahim de, yanında bulunan Kara Mustafa'ya:

— Mıstın... Ne yapıyor bu yumurecak?.. İlk elden girdi güreşe... Hani girmez diyorlardı?..

— ....

— Az kalsın gidiyordu İbo...

— Evet... Yeniliyordu. Doğrusu tehlikeli bu herif!

— Allah, Kara İboya acısın!

— Amin!..

Pomaklara duadan başka çare kalmamıştı. Çünkü Yürük, çok berbat bir herifti. Şakası yoktu. Umulmadık bir yerden adamı bozardı.

Yürük Ali, hasmı alta düşer düşmez, bir sıçrayışta üzerine cullandı. Daha hasmı doğrulup kendine vaziyet vermeden, oturak küntesine girdi. Yürük Alinin oturak küntesi dillerde destandı. Bunu, Kara İbo da bilirdi.

İbo, oturak küntesinden kurtulmak için zorlandı, fakat küçük hasmı kene gibi girmişti apış arasına... Kavasoglu yerinde duramıyordu. Daha gureşin ilk dakikalarında, İbo, berbat bir vaziyete düşmüştü... Yeniliyordu İbo.

Sultan Aziz, heyecanlandı; olduğu yerden ayağa kalktı. Yürük, mutadı olduğu veçhile, oturak küntesini iyice doldurduktan sonra şöyle bir duraladı ve nefeslendi. Sonra sol ayağıyla hasmının uzanmış sağ ayağı üzerine bastı ve kendini aşırmağa koyuldu.

Yürüğün ayak üzerine ayak koması, bir destek, bir kapandı. Çünkü oturak küntesinin mukabil oyunları vardı. Bunlardan biri ve en ehemmiyetlisi, sayvant denilen bir mukabele idi. Hasım, künteyi aşırırken ayağını üzerinden aşırarak hasmı alta bırakmaktı. İşte Yürük Ali, hasmın mukabelesine meydan vermemek için bu tuzağı kurmuştu. Bu, Yürüğün meşhur tuzaklarından idi.

Yürük Ali zorlandı, künteyi üstüne tazeledi, fakat bir türlü zorlu ve çetin hasmını aşıramadı. Kara İbo demirleşmişti. Yere bir kazık gibi çakılmış ve yapışmıştı; gerilmiş bir manda derisine benziyordu.

Yürük Ali üstüste künteyi tazeledi ve hasmı aşırmağa muvaffak olamadı. Kara İbo, çok kahraman ve kuvvetli bir adamdı. Yürük Ali, künteyi tazeleyip zorlandıkça Kavasoglu da damarları koparcasına kendini geriyordu.

Nihayet Kara İbo, künteden kurtuldu. Kurtulan kendisi değildi... Yürük Ali, kendini boşaltıp başka bir oyuna girmişti. Yürük Ali, inat ederek bir oyun üzerinde duran adam değildi. Zeki ve usta bir pehlivan olduğundan, eğer aldığı bir oyundan netice alamıyacağını anlarsa derhal oyununu değıştirdi.

Yürük Ali, hasmı oturak küntesiyle aşırılmıyacağını anlar anlamaz, oyunu boşalttı. Bu sefer de yandan kazık sokarak paçaya el attı. Bu yeni aldığı oyunla hasmı paça kasnak asmak istiyordu.

Kara İbo, bunun üzerine hemen doğrulup dizlendi... Doğrulup dizlenirken de hem yan kazığı ve hem de paçasını söktü. Yürük, oyunu çözümler çözümler, sarmaya sıçradı. Hasmın duruş vaziyetinden istifade etmişti. Yürüğün hafif vücudu, sarmada asılı kalmış gibiydi. Kara İbo, küçük hasmı hafif görünce, doğrulup kalkmak istedi. Fakat kalkayım derken gevşeklendiğini gördü.

Yürük Ali, sarmaya aldıktan sonra, dev cüsse hasmını ayaklarından bağlamıştı.

Hasmın bir ayağını sarmaya takıp, öbür ayağını da eliyle

altından kenetlemişti. Kara İbo, kalkarken, kenetlenmiş olan ayağını doğrultup yere basamamıştı. Üste de gevşek zoruyla yüz üstü yere düşmüştü. Bu hal, Kara İbonun zararına idi.

İbo, küçük hasmının altından kolay kolay kalkamayacağını anlayınca, tehlikeye düşmemek için müdafaaya geçti. Küçük hasmının ne yapacağını beklemeğe başladı.

Yürük Ali ise, hasmının mukabelesini bekliyordu. Eğer hasmı mukabele ederse mukabeleye mukabele ederek İboyu oynuyla bozuk düşürecekti. Yürük Ali, hasmının müdafaaya geçtiğini gördü. Bunun üzerine kendi harekete geçmek mecburiyetinde kaldı.

Yürük Ali, İboyu kol kaparak çevirmeğe ve basmağa koyuldu. İbo, kolu kaptırmamağa ve yassıya gelmemeğe zorlandı. Mücadele çetin safhalar geçirdi. Nihayet Yürük galebe çaldı. Zorlu hasmını bastı.

Sultan Aziz, Yürük Alinin haline şaşıyordu. Seryaverine mütemadiyen şunları söylüyordu:

— Halil; küçük ve hafif amma, çok kuvvetli.

— ....

— Gördün ya!.. İbo sarmayı söküp kalkamadı. Halbuki İbo, yüz kırk okkalık Makarnacının sarmasından bile kalkar...

— ....

— Bu herifin sarmaları da başka... Buttan, kalçadan sarma vuruyor... Sonra, iyi bağlıyor.

— ....

— Zorla bastı İboyu... Hayret!

— Hep İboyu altına aldı. Daha İbo, Yürüğe bir şey yapamadı. Böyle giderse, bizim şamdancı gidiyor demektir.

— ....

Alt güreşi, müthiş safhalar geçirdikten sonra, Kara İbonun bir hamlesiyle neticelendi. İbo, ayağa kalkmağa muvaffak olmuştu. Bu suretle güreş tekrar ayakta başladı.

Kvasoğlu, deli divane oluyordu. Güreşin akıbetinden endişenakti. Çünkü Yürük denilen hasım, çok mahir ve çetindi.

Kara İbo, Yürük Aliye bir türlü güreş uyduramayacağını anladı. Çünkü Yürük Ali, sağlı sollu güreşen bir pehlivandı. Kara İbo ise yalnız sağdan güreşiyordu. Kurnaz Yürük, hasmın yalnız sağcı olduğunu bildiği için, daima soldan güreş açıyor. Yürüğün soluna güreş uyduramıyan İbo, müşkülât çekiyor ve daima müdafaada kalmak, yorulmak mecburiyetinde kalıyordu. Bu nokta çok mühimdi.

Güreşin üçüncü saatlerine doğru Kara İbo, tamamiyle mü-

dafaaya çekilmek mecburiyetinde kaldı. İbonun bu halini gören Sultan Aziz:

— Halil, en nihayet İboyu durdurdu...

— ....

— Neden bu hale geldi İbo dersin?..

— Efendimiz, Yürük kulunuz solak güreşçidir. Bundan ötürü güreş uyduramadı İbo...

— Aferin Halil!.. Evet, yordu İboyu...

— ....

Kara İbo, küçük hasmını yenemeyeceğini kat'iyetle anlamıştı. Bir hataya düşmemek, hatalanmamak için tamamiyle müdafaaya geçmişti. Bu vaziyet karşısında, güreşi başarmak Yürük Aliye düşüyordu. Yürük, hücum üzerine hücum ediyor, hasmına hiç rahat vermiyordu.

Bir aralık Yürük Ali, hasmının paçalarına daldı. Bundan istifade eden bu mukabelede bulunan Kara İbo, hasmını kazkanadına geçirdi. Küçük Yürük, iri hasmının kalın kolları arasına kenetlenmişti. Yürük, paçaları bulamadığından, kazkanadında asılıp kalmıştı. Bu hal, Yürük için iyi değildi.

Kara İbo, Yürüğün bu halinden istifade etmeyi düşündü. Fırsat yerindeydi. Kazkanadiyle, küçük hasmını, mükemmelen ve kolaylıkla yenebilirdi. Yürüğü kazkanadından dikip çengelleyerek mağlûp etmek, Kara İbo gibi uzun boylu ve iri bir pehlivan için, en kolay hareketlerden biriydi. Kavasoglu, İbonun fırsatı kaçırmaması için, ne yapacağını bilmiyordu. Elinden gelse bağıracaktı.

— Dik, ve bas çengeli!..

Bu vaziyetle Sultan Aziz de alâkalanmıştı. O da heyecana gelmişti. Olduğu yerde duramaz haller gösteriyordu.

İşin garip tarafı şuydu: İbo, hasmını kazkanadına ne kadar yerleştirmek ister hareketler yapıyorsa, Yürük Ali de sanki bilmiyerek, kazkanadına doldura doldura kendini veriyordu. Yürüğün bu hareketini en acemi pehlivanlar bile yapmazdı. Kavasoglu memnundu. Yürük, acemilik ediyordu. Sultan Aziz de güreşi iyi bildiği için, Yürüğün bu acemiliğine hayret etmişti. Bu kadar usta ve mahir tanınmış bir pehlivanın bu suretle ve avanakça hareket etmesine akıl erdiremiyordu.

Hatta Sultan Aziz, Seryaverine:

— Halil, ne yapıyor bu Yürük?..

— ....

— Yenilecek...

Demeğe kalmadı; birdenbire Yürüğün, kazkanadından sıyrılarak hasmının topuklarına indiği görüldü. Yürük, hasmının

topuklarını bir anda çekti... Kara İboyu Allah sakladı; yoksa bu hareketle tamamiyle sırtı yere vurmuş olacaktı.

İbo, bir an içinde havadan dönerek yüzü koyun yere attı kendini... Ve Yürük Ali üzerine varmadan, bir sıçrayışta kal-kıp kaçtı.

Yürük Ali, bir an, dizlemiş olduğu yerde kaldı. Hasmın üzerine bile gitmedi. Nesine gidecekti? En mühim manevrası ne-tice vermemişti. İboyu Allah kurtarmıştı.

Yürük Ali, olduğu yerden, bir an için hasmının arkasından baktı. Hasmının nasıl fırlayıp, canhavliyle kaçtığına gülümsedi. Ve doğrulup ayağa kalktı. Çırpınarak ve gülümsiyerek, İbonun ensesine yapıştı. İki hasım, ense enseye gelmiş oldu.

Yürüğün manevrası, gerek pehlivan olan ve güreşin girdi-sini çıktısını bilen Sultan Azizi ve gerek Kavasoglunu, hayret-lere düşürdü. Çünkü müthiş bir marifet ve hüner ortaya koy-muştu.

Sultan Aziz, Seryaverine:

— Halil... Gördün mü afacanı?.. Çok korkunç bu Yürük Ali. İbo, en güvendiği oyunu ile az kalsın kendi yeniliyordu.

— ....

— Oyunun inceliğini anladın mı Halil?

— Evet efendimiz, anladım...

— Mahsustan hasmına yerleştirdi kazkanadını... İyice has-mına girmek ve yakınlaşmak için...

— Aynı zamanda da emniyet vermek için, efendimiz...

— Sonra?.. Daha sonrası var...

— Efendimiz, İbo tam cengeli vurmak için dikilirken, bu boşalmadan istifade ederek bir anda kazkanadını sıyırp, yılan gibi süzülerek hasmın topuklarına indi.

— Aferin Halil!.. Sen iyi pehlivansındır zaten...

— ...

— Arnavutoğlunu aratmıyacak bu Yürük...

— ....

— Yenemezler bunlar Yürüğü... İmkân yok... Az kaldı gi-diyordu İbo... Hem kaçınıcı tehlike bu?..

— ....

Kavasoglu da aynı fikirle ezilip büzülüüyordu. Yürük Ali-den korkmuştu. Zaten Yürüğü evveldenberi tanırıdı; onun gü-reşlerini görmüştü. Hulâsa, Yürük korkunç bir adamdı.

Kara İbo, bu tehlikeyi atlattıktan sonra, içinden töbe etti. Bir dahi, ne de olsa Yürüğe oyun takmıyacaktı... Fırsatların fırsatı, yüzde yüz mağlûbiyete götürececek mukabeleleri bile yap-

mıyacaktı. Hasminın sakar, netameli, korkunç olduğunu büsbütün sezdi ve güreşini tamamiyle müdafaaya vazetti.

Yürük Ali, hücum üzerine hücumlarına devam ediyordu. Kara İbonun hiç güreşmemesi, bir kaya parçası gibi mütemadiyen hali tedafüide kalması, musaraanın heyecanını kaçırmıştı.

Güreş, tatsız bir surette, uzadıkça uzadı. Altı saati buldu. Akşam da olmuştu. Sultan Aziz, güreşin berabere ayrılmasını irade etti.

*

**

Kara İbonun, Yürük Ali ile bir güreşi daha vardır. Bu da berabere ayrılmıştır. Kara İbo, bu güreşte de müdafaaya güreşi yapmıştır. İbonun müdafaaya güreşi yapması küçüklük değildi. Yürük Aliye yalnız İbo değil, hiç bir başpehlivan göreş uydu ramazdı... Bir hataya düşüp yenilmemek için, güreşi berabere götürmeğe çalışırlardı.

KARA İBONUN KARAGÖZ ALI İLE KIRKPINAR GÜREŞİ

Sultan Aziz devrinin en sayılı başpehlivanlarından olan Karagöz Ali, Kavasoğlunun akrabalarındandır. Bu münasebetle, Kara İbonun da akrabasıdır.

Fakat eski pehlivanlarda, akrabalık başka, güreş başkaydı. Akrabadır diye birbirlerini güreşte korumazlardı. Kara İbonun Aliço akrabası olduğu halde, aralarında zorlu ve çetin güreşler olurdu.

Karagöz Ali, devrin başpehlivanlarındandı. Usta ve mahirdi. Kırkpınar güreşlerinde başa çıkardı. Karagöz Alinin Makarnacı ile de, Yürük Ali ile de güreşleri vardır.

Kırkpınarda Kara İbo ile Karagöz Ali başa ve finala kalmışlardı. İki pehlivan, akraba oldukları halde, boğuşacaklardı. İki Pomak pehlivan, yırtıcı bir güreş yaptılar. Her ikisi de birbirlerini tırnakladılar, yoldular. Pomakların bir güreş âdeti vardı: Bunlar, güreşte birbirlerini yongalarlardı. Pomak güreşinde, yongalamak demek, tırnakla hasmın ensesini, göğsünü tirmalamak, et çıkarmak demektir.

İşte Kırkpınarda Kara İbo ile Karagöz Ali birbirlerini yongalamışlardı, birbirlerini boğmuşlardı, tırpanlamışlardı. Bu Kırkpınar güreşi çok çetin olmuştu. Bunun da sebepleri vardı: Karagöz Ali, Kara İboyu mağlûp ederek başpehlivanlığı almak ve Sultan Azizin gözüne girerek saray başpehlivanlığına geçmek istiyordu.

Fakat bu güreşte Kara İbo, hasmına meydan vermedi. Beş buçuk saat müthiş bir çarpışmadan sonra netice malûm oldu: Karagöz Ali, hasmını yenmek için en müthiş güreşlerinden birini yaptı; birçok kereler hasmını mağlûbiyet tehlikelerine getirdi; fakat Kara İbo, canını dişine takarak, gaddar hasmına karşı durdu.

Neticede ve beş buçuk saat sonra, Kara İbo hasmını bir ayak küntesiyle mağlûp etti.

Karagöz Ali, eğer Kara İboyu mağlûp etmiş olsaydı, saraya intisap edecek bir vaziyete girecekti. Yenildiği cihetle, ikinci derecedeki pehlivanlar arasında kaldı. Bundan ötürü ki İbonun ölümüne kadar, saraya intisaptan mahrum kaldı.

Kara İbo, o devrin en değerli pehlivanlarından. Kel Aliço ayarındadır. Karagöz Aliyi meydandan çıkarmak, her babayiğitin kârı değildir. Karagöz Aliyi Makarnacı bile yenememişti. Karagözü, bir de Yürük Ali mağlûp etmiştir. Bu mukayeseler gösteriyor ki, Kara İbo devrin hakikaten başpehlivanıdır ve hakkiyle Padişahın Şamdancıbaşısıdır.

KARA İBONUN KEL ALİÇO İLE HUZUR GÜREŞİ

Kara İbonun en çetin güreşleri Kel Aliço ile olmuştur. Bu iki akraba ve Pomak pehlivanı, huzur güreşlerinde birbirlerini yamyam gibi yemişlerdir. Kel Aliço, saraya intisap ettikten sonra, ilk evvelâ karşısına Kara İbo çıkmıştır.

Kel Aliço Kırkpınarda baş olup Padişahın gözüne girdikten sonra saraya intisap etti. Her başpehlivan kılıcı ekmeğiyle saraya intisap edebilirdi. Kel Aliço da Kırkpınarda Türk İmparatorluğu başpehlivanlığını alınca, alelûsul sarayı hümayuna geldi. Çünkü, Kırkpınarda baş alanlar ve namağlûplar, Sultan Azize arz edilir; Padişah bu gibileri köylerinden aldırır; Valilerine ve kumandanlarına verdiği emir üzerine giydirilip kuşatılarak saraya gönderilirdi.

Kel Aliço, devrin en azılı pehlivanlarından. Güreşlerini tam Pomakça yapardı.

Kara İbo, Kel Aliçodan çekiniyordu. Kavasoglu, üzüntülü değildi. Çünkü Aliço da Pomaktı. Hangisi galip gelirse, başpehlivanlık Pomakların elinde kalacaktı.

Sultan Aziz, Kel Aliçoyu merak etmişti. Çünkü onu Padişaha, çok methetmişlerdi.

Huzurda güreş başladığı zaman, Sultan Aziz, Kel Aliçonun çetin olduğunu gördü. Fakat Padişah, hiç bir vakit Aliçoyu sev-

medi. Çünkü Aliço, kabasaba bir dağlıydı. Huzur güreşlerinde bile kabasaba hareketlerde bulunurdu.

Meselâ bol bol nara atar; ikide birde kızarak, hasımlarına kabasaba lâflar söylerdi. Bu sebeple Sultan Aziz, Aliçoyu sevmezdi. Sevmediğinin bir sebebi daha vardı: O da, Padişahı, güreşerek, paçakasnakla asıp mağlûp etmişti.

Kara İbo ile Kel Aliçonun birinci huzur güreşi altı buçuk saat sürdü. İki pehlivan birbirini mağlûp edemedi. Kara İbo, azılı hasmına olanca kuvvetiyle dayanmıştı.

Kara İbo ile Kel Aliçonun ikinci huzur güreşi çok entere-sandır: Kel Aliço bir gün hastalanmıştı; fiyevri yükseldi. Bunu duyan Kara İbo ve taraftarları, fırsat addettiler; güreşi, Aliçonun bu hastalık devresinde icraya koyuldular.

Kel Aliçoya bütün saray erkânı düşmandı. Hatta pehlivanlar bile Aliçoyu sevmezdi. (1).

Kara İbo, bir biçimine getirerek, Seryaver Halil Paşaya müracaatle:

— Paşam!.. Vaktim iyi. Efendimiz irade buyursalar da Kel Aliço ile güreşimizi ayırt etsek?.. dedi.

Halbuki, bir tesadüf eseri olarak Sultan Aziz, Kara İbo ile Kel Aliçonun güreşmelerini, o gün kendilerine tebliğ olunmak üzere, Seryaver paşaya iradede bulunmuştu.

Kara İbonun müracaati üzerine Halil Paşa:

— Pehlivan!.. Efendimiz sabahleyin irade buyurdular. Şimdi size yaverle tebligatta bulunacaktım. Bu cuma güreşeceksiniz!.. dedi.

Kara İbo sevinmişti. İbo, Kel Aliçonun inatçı tabiatini bilirdi: O, ölüm döşeğinde olsa, güreşmem demezdi. Hasta hasta meydana çıkar, boğuşurdu. Hastayım diye beyanı itizar etmezdi.

Yaver tebliğatı yaptığı zaman, Kel Aliçoyu yatağında uzanmış bulmuştu.

Kel Aliçonun yanında, çırağı Hançooğlu vardı. Hançooğlu, Kel Aliçoya hitaben:

— Usta!.. Neden yavere hasta olduğunı söylemedin?..

— A be!.. Söylesem ne olacak?..

— Seryaver paşaya söyledin... Sen bu hal ile nasıl güreşirsin?..

— Baka be!.. Kaçtı derler bu herifler be!..

— Usta!.. Olamaz!.. Bu halde güreşemezsin!.. Sonra yenilirsin huzurda...

(1) Kel Aliço kitabına müracaat.

— Tehey!.. Hepten o kızancazlar leş bekliyorlar be!.. A be! Aliçonun leşi değil ölüsü teper onlara be!.. Sus be susak! Görüşürüz be!..

Diye mukabele etmişti. Hançoğlu:

— Usta!.. Bu gün salı... Güreşe iki gün var: Çarşamba, perşembe... Sen ateş içindesin! Nasıl olur?

— Düzeler o güne kadar o be!.. dedi.

Hulâsa, Aliçoya dert anlatamadı. Kara İbo, seviniyordu. Adamları vasıtasıyla haber alıyordu ki, Aliço müthiş hastadır.

Nihayet güreş günü geldi çattı. Aliço, kırk derece fiyevri olduğu halde meydana çıktı.

Sultan Aziz, Aliçoyu süzölmüş, bozulmuş, bitkin görmüştü. Fakat hasta olduğunu bilmiyordu. Her halde bozulmuştu. Amma neden bozulmuştu?.. Malûm değildi.

Eğer Sultan Aziz, Aliçonun kırk derece üzerinden hasta olduğunu bilmiş olsaydı, kat'iyen güreşe mâni olurdu.

Pehlivanlar yağlanıp meydana uğradılar. Kara İbo, müthiş surette tavlıydı. Ense kulak yerindeydi. Kara İboya gün doğmuştu.

Kel Aliço dişlerini gıcırdatıyordu. Dişlerinin gıcirtısını Pa-dişah bile işitiyordu. Bu gibi kabasaba hareketler her vakit Aliçodan sadır olduğu için, Sultan Aziz, aldırış etmiyordu. Halbuki zavallı Aliço, hastalık zoruyla, ayakta güç durabiliyordu. Bir yandan da Kara İboya hırslanıyor, dişlerini gıcırdatıyordu. Kara İbo, Aliçonun hırsına aldırış etmiyordu. Nihayet, karşısında bir leş vardı... Kanara kanara kolaylıkla yenecekti.

Sultan Aziz, bir aralık Seryaverine sordu:

— Halil! Ne olmuş bu Aliçoya?..

— Bilmem, efendimiz...

— Çok bozulmuş bu herif!

— Evet efendimiz...

— Hasta mı acaba?

— Hasta olmuş olsa güreşe çıkmazdı, efendimiz...

— İnatçı bir heriftir bu... Kaçtı demesinler diye çıkar.

— ....

— Güreşten sonra anla bu işi... dedi.

Peşrevler oldu. Güreş başladı. Aliçonun başı dönüyor, gözleri kararıyordu. Dişlerini sıkarak güreşiyordu. Güreş, Kara İbonun umduğu gibi başlamadı... Hasını bir elde alta alıp yeneceğini sanan İbo, afallamıştı... Çünkü Aliço, müthiş bir müdafaa güreşi yapıyordu.

Aliço, müdafaa yapıyordu! Halbuki Aliçonun müdafaa güreşi yaptığı hiç görülmiş değildi. Hızlı bir pehlivan, neden böy-

le müdafaaya geçmişti? Ayakta boğuşma, tam üç saat dürdü. Kara İbo, bir kere dahi olsun, Aliçoyu altına alamadı. Hücüm üzerine hücüm eden İbo, bir türlü hasmını kapıp bastıramadı.

Kel Aliço, üç saatlık bir boğuşmada, hamam kubbesi gibi terliye terliye bütün zehirini döktü. O kadar terlemişti ki, topuklarından sızıyordu. Terledikçe de açılıyordu. Nihayet, en son terini de döktü ve zehirini kâmilen attı. İşte bundan sonra güreşe başladı. Üç saat sonra, çırpınarak bir nara savurdu:

— Hayda İbo be!

Hücuma geçti. Üç saattir müdafaada bulunan ve birdenbire şiddetle hücuma geçen Aliçoya, Padişah da, pehlivanlar da hayret etmişti.

Aliço, müthiş hamleler yapıyordu. Hasmına bir saat kadar öyle hücumlar yaptı ki, Kara İbonun iflâhını kesti. Üstüste vurduğu boyunduruklarla, İbo kesilmişti.

Aliço, azdıkça azdı. Kendisini toplarlalıkça, hasmına karşı hırsı da o derecede arttı.

Kara İbo, bir aralık bunaldı; meydanın kenarında bulunan tahta kovalar içindeki suya doğru yürüdü. Göğsüne ve karnına su vuracaktı.

İbo, hasmının ensesini bırakıp, birdenbire yürümüşü. Kel Aliço, hasmının ardından bakakaldı. İbo, kovaların yanına giderek, göğsüne, karnına bolca su vurdu ve tekrar Aliçonun yanına gelerek ense bağladı. Aliço, hasmının bu hareketine fena halde içerlemesine rağmen, Padişah huzurunda terbiyesizlik olmasın diye, sesini çıkarmadı.

Pomak güreşi olan kıran kırana güreşte pehlivanların suya gitmesi, göz silmesi yasaktı. İbonun bu yaptığı, usulsüzdü.

Sultan Aziz, Kel Aliçonun yenildiğini arzu ediyordu. Fakat güreşin üçüncü saatinden sonra böyle azılı bir vaziyet alan Aliçoya ne denebilirdi? Hele başpehlivanı Şamdancıbaşısının suya gitmesi, büsbütün canını sıkırmıştı.

Kel Aliço, güreşi bindirdikçe bindirdi. Bütün asabiyetini Kara İbodan çıkarmak istiyordu.

İbo, bir aralık yine bunaldı. Hasmının ensesini bırakıp suya doğru yollandı. İşte bu sefer Aliço harekete geçti. Birkaç adım atıp ayrılan Kara İbonun peşinden sıçradı, kışbet art kasmağın dan yakaladı ve iri, korkunç sesiyle bağırdı:

— Teheyy!.. A be, burası hamam mı be?.. Güreşe mi geldik, hamama mı be?..

Kel Aliço, Padişahı filân unutmuştu. Gözleri kararmıştı. Padişah huzurunda böyle lâf edilemezdi. Sonra güreştiği pehlivan, Padişahın başpehlivanı ve Şamdancıbaşısıydı.

Kel Aliço bu lâfla da kalmadı. Hasımını çektikten sonra, su kovalarının yanına koştu. İki kovayı alıp havalandırdı, birbirine vurarak kıldı, yere attı. Meydana dönerek, perende savurup Kara İbonun üzerine yürüdü.

Sultan Aziz, gazaplandı. Derhal Seryaverine, güreşi tatil etmesini irade etti.

Seryaver meydana geldi; güreşi ayırmak emrini verdi.

Fakat Kel Aliçonun gözü kararıştı. Hiç kimseyi dinlemez hale gelmişti. Halil Paşanın ve Padişahın iradesini dinlemedi. Hasımının ensesinden tutarak, güreşe devam etti. Halil Paşaya da:

— A be!.. Ne eller durursunuz bizi be?.. Keyifli güreş olur mu be? Pehlivanlık bu... Boğuşacağız be!..

Sultan Aziz, bırakıp gitmişti. Hemen Kavasoglu ortaya atıldı. Aliçoyu güç hal meydandan çıkardılar. O, daha hâlâ bağıryordu:

— A be! Nasıl iş bu be?.. Emirle güreş olur mu be?..

Kara İbo, emre itaat ediyordu. Bu güreşten sonra Aliço, saraydan koğuldu. Sürgün oldu.

*
*

Kara İbo, Sultan Aziz devrinin namağlûp başpehlivanlarından. Zamanında yetişmiş pehlivanlar, Türk spor ve pehlivanlık tarihinin en namdar pehlivanlarıydı.

Kara İbo, ölünciye kadar başpehlivanlığını muhafaza etmiştir. Sultan Azizin sevdiklerindendir.

Sultan Azizin vefatından sonra, diğer arkadaşları gibi, sefil düştü. Orada burada güreşerek hayatını kurtardı.

Kara İbonun nerede vefat ettiğini bilmiyoruz. Yalnız Kavasoglu Koca İbrahim ailesinin Çorluya tâbi Mandıra köyüne muhacir oldukları malûmdur.

Kara İbo, pehlivanlık tarihimizin lâyemutlarından. Heykeli dikilecek pehlivanlarımızdan birisi de odur.

— BİTTİ —

Tanesi 30 Kuruş

M. Sami Karayel'in Pehlivanlar serisi

- 1 — Kel Aliço
- 2 — Koca Yusuf
- 3 — Akkoyunlu Kazıkçı Kara Bekir
- 4 — Çolak Molla
- 5 — Hergeleci İbrahim
- 6 — Abdülâziz
- 7 — Yozgadlı Kel Hasan
- 8 — Yürük Ali
- 9 — Arnavudoğlu
- 10 — Kvasoğlu Koca İbrahim
- 11 — Kara İbo

Basılmakta olanlar :

- 12 — Makarnacı Hüseyin
- 13 — Karagöz Ali
- 14 — Sarı Ahmet
- 15 — Kambur Osman
- 16 — Kuşçu Hasan
- 17 — Adalı Halil
- 18 — Kurtdereli Mehmet
- 19 — Kızılıklı Mahmut
- 20 — Cihan pehlivanı Kara Ahmet
- 21 — Kara Mustafa
- 22 — Kula Hafız (Sarı Hafız)
- 23 — Gazhaneli Ali Ahmet
- 24 — Nakkaşlı Eyüp
- 25 — Mihaliçli Hasan

M. Sami'nin diğer eserleri

Kılıcaslan — Araba ile devriâlem (tercüme) — Çöl vahşileri (tercüme) — Yamyamlar arasında (tercüme) — Küp cadısı — Sihhî ve terbiyevî cimmastik (tercüme) — Kadınlara beden terbiyesi (tercüme) — İzci rehberi (tercüme) — İzci (tercüme).